

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ र सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम ३ बमोजिम सार्वजनिक गरिएको विवरण

(२०८१ असोज - २०८१ माघसम्म)

सामाजिक विकास मन्त्रालय
धनगढी, कैलाली

१. निकायको स्वरूप र प्रकृति

नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेअनुरूपका तीन तहका राज्य संरचना मध्ये प्रदेश तहको सुदूरपश्चिम प्रदेशमा पर्ने सामाजिक विकास मन्त्रालय सामाजिक क्षेत्रसंग प्रत्यक्ष एवम् परोक्ष सरोकार राख्ने महत्वपूर्ण मन्त्रालय हो । नेपालको संविधानको धारा १६८ मा रहेको प्रदेश मन्त्रपरिषद्को गठन सम्बन्धी व्यवस्था अनुरूप प्रदेश मन्त्रहरूका कामकारवाही संचालन गर्न मन्त्रालय गठन हुने क्रममा मिति २०७४/१०/२८ गते यो मन्त्रालय स्थापना भई निरन्तर संचालनमा रहेको छ । यस मन्त्रालयका कार्य क्षेत्रहरू देहाय बमोजिम रहेका छन्:

- शिक्षा
- स्वास्थ्य
- महिला तथा बालबालिका
- सामाजिक सुरक्षा
- युवा तथा खेलकुद
- श्रम तथा रोजगार
- भाषा, संस्कृति, साहित्य, ललितकला, पुरातत्व

प्रादेशिक स्तरमा नेपालको संविधानको सफल कार्यान्वयन तथा दिगो विकासका लक्ष्यहरू हासिल गर्ने सन्दर्भमा शिक्षा, स्वास्थ्य, महिला विकास, युवा खेलकुद, श्रम तथा रोजगार जस्ता सामाजिक क्षेत्रका विषयहरू महत्वपूर्ण पक्षको रूपमा रहेका छन् ।

नेपालको संविधानले प्रत्याभूत गरेका शिक्षा सम्बन्धी मौलिकहकहरूको सुनिश्चितता गर्न र सबै नागरिकहरूलाई शिक्षाको अवसर उपलब्ध गराउन राज्यको दायित्व रहेको छ । दिगो विकासका लक्ष्यहरू हासिल गर्न संघीय सरकारले लिएका नीति अनुरूप प्रादेशिक स्तरमा शिक्षा, विज्ञान र प्रविधिको उचित विकास गर्नु पर्ने आवश्यकता रहेको छ । विद्यालय शिक्षामा पहुँच र समताको क्षेत्रमा भएको प्रगतिलाई दिगो रूपमा निरन्तरता दिई गुणस्तर र शैक्षिक सुशासन अभिवृद्धि गर्न आवश्यक रहेको छ । बढ्दो बेरोजगारीको समस्यालाई समाधान गर्न प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिमको पहुँच र गुणस्तरमा वृद्धि गर्न जरूरी देखिएको छ । त्यस्तै उच्च शिक्षालाई अनुसन्धानमूलक र अन्तरराष्ट्रिय स्तरमा प्रतिस्पर्धी बनाई यसको विस्तार र गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न आवश्यक देखिएको छ ।

युवा राष्ट्रिय परिवर्तनको संवाहक हुन् । देश निर्माणका लागि आगामी दिनमा युवाको भूमिका अझ बढ्दै जाने कुरा निश्चित छ । युवाशक्ति राष्ट्रशक्ति, युगशक्ति र समयशक्ति पनि हो । कर्मशील युवा कुनै पनि राष्ट्रको भाग्यनिर्माता हुन्छ । उद्यमशील युवा नै उज्ज्वल भविष्यको आधारस्तम्भ हो । तर त्यसका लागि युवाहरू मानसिक शारीरिक संवेगात्मक सामाजिक विकास भएको हुनु पर्दछ । तब मात्र युवाहरूले समाजका लागि आवश्यक सेवा गर्न सक्छन् । युवाहरूलाई चलायमान बनाउन आधार नै खेलकुद हो । त्यसैले खेलकुदप्रति सकारात्मक चिन्तन प्रवाह गराउन सक्नु पर्दछ अनि मात्र उसमा शारीरिक तथा मानसिक तन्दुरुस्ती हुनेछ जसले देश निर्माणमा अहम् योगदान दिन सक्छ । युवामा राष्ट्र, राष्ट्रियता र जनताप्रतिको बफादारी, युवाका आधारभूत आवश्यकताहरूको परिपूर्ति, समानता एवं समतामूलक वितरणको सिद्धान्त, संवैधानिक शर्त, वैयक्तिक स्वतन्त्रता, विश्वव्यापी मानवाधिकारको सिद्धान्त, लोकतान्त्रिक मूल्य मान्यता, विश्वशान्ति, सह-अस्तित्व, जाति, भाषा, संस्कृति र वातावरणीय सम्पदाको संरक्षण र संवर्द्धन जस्ता आधारभूत मूल्य मान्यताहरूको प्रवर्धन गर्नु आजको आवश्यकता देखिन्छ ।

नेपालको संविधानले स्वास्थ्यसम्बन्धी हकलाई मौलिक हकको रूपमा प्रत्याभूत गर्नुका साथै स्वास्थ्यलाई संघ, प्रदेश तथा स्थानीय तहको क्षेत्राधिकारभित्र राखेको छ । त्यस्तै गरी, तथ्याङ्क व्यवस्थापनलाई संघ, प्रदेश तथा स्थानीय तहको कार्यक्षेत्रभित्र राखेको हुनाले जनसंख्यासम्बन्धी विषयसमेत तीन वटै तहअन्तर्गत पर्ने देखिन्छ । जन्मदाको अपेक्षित आयु वर्ष क्रमशः बढ्ने क्रममा रहेको हुँदा जनसंख्या व्यवस्थापनको क्षेत्रमा केही प्रगति भएको छ । जनसंख्या विकासको आधार तथा प्रयोगकर्ता भएको र जनसंख्या विषय विकासको अन्तरसम्बन्धीत विषय भएको हुनाले विश्वव्यापी दिगो विकासका सबै लक्ष्यहरू प्रत्यक्ष एवम् परोक्ष रूपमा जनसंख्यासँग सम्बन्धीत रहेका छन् । राष्ट्रिय स्वास्थ्य नीति, रणनीति तथा स्वास्थ्य बीमा ऐनअनुसार सबै क्षेत्र, वर्ग तथा समुदायका नागरिकलाई भरपर्दो तथा दिगो वित्तीय व्यवस्थापनमार्फत् गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाको पहुँचमा ल्याउनु आवश्यक छ । स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रमलाई देशव्यापी रूपमा कार्यान्वयन गरिने छ । सेवा प्रवाहमा विषयगत क्षेत्र तथा अन्य बहुसरोकारवाला निकायहरूसँग समन्वय तथा

सहकार्य समेत गर्नुपर्ने देखिन्छ । सेवा प्रवाहको समग्र विषयलाई प्रभावकारी रूपमा नियमन गर्नु अपरिहार्य छ । स्वास्थ्य क्षेत्रका कार्यक्रमहरूलाई विद्यमान संवैधानिक व्यवस्थानुसार संघ, प्रदेश तथा स्थानीय तहबाट आवश्यक नीतिगत व्यवस्थासमेतका आधारमा सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन युनिभर्सल हेल्थ कभरेजको अवधारणालाई कार्यान्वयन गरिएको छ । जनसंख्याका कार्यक्रमहरू राष्ट्रिय जनसंख्या नीति, जनसंख्यासम्बन्धी दीर्घकालीन योजना तथा थप नीतिगत व्यवस्थामार्फत संघ, प्रदेश तथा स्थानीय तहबाट सञ्चालन गरी दिगो विकासका लक्ष्यहरू प्राप्त गर्न सहयोग पुग्नेगरी कार्यान्वयन गरिनेछ । नेपाल सरकार, बाह्य विकास साझेदार, गैर सरकारी, सामुदायिक तथा निजी क्षेत्रबाट स्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा भइरहेको प्रयासबाट आम जनताको पहुँच र स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तरमा वृद्धि भई स्वास्थ्यसम्बन्धी सूचकहरूमा उल्लेखनीय प्रगति भएको छ ।

नेपालको संविधानले महिलालाई लैङ्गिक भेदभावविना समान वंशीय हक, सुरक्षित मातृत्व र प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी हक, राज्यका सबै निकायमा समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तको आधारमा सहभागी हुन पाउने लगायतका मौलिक हकको प्रत्याभूति गरेको छ । घरेलु हिंसा (कसूर र सजाय) ऐन, २०६६ तथा नियमावली, २०६७ जारी भएपछि महिलामाथि हुने हिंसाको अन्त्यका लागि प्रभावकारी कानुनी आधार तयार भएको छ । लैङ्गिक हिंसामा परेकाहरूका लागि तत्काल उद्धार, औषधि उपचार, कानुनी सहायता तथा पुनस्थापनाका कार्यहरू भैरहेका छन् भने सुदूरपश्चिम प्रदेशमा मानव बेचबिखन तथा लैङ्गिक हिंसामा परेका महिलाहरूका लागि दिर्घकालिन पुनर्स्थापना केन्द्र संचालनमा ल्याउने कार्यक्रम रहेको छ । नेपालको संविधानमा बालबालिकाको हक सम्बन्धी भएका व्यवस्था, नेपालद्वारा बालअधिकारसम्बन्धी संयुक्त राष्ट्र सङ्घीय महासन्धि, १९८९ को अनुमोदन र अन्य बाल अधिकारसँग सम्बन्धीत अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि र इच्छाधीन आलेखहरूमा गरेको प्रतिबद्धता अनुसारका बाल संरक्षण र बालविकास सम्बन्धी कार्यक्रमहरू तर्जुमा गरी सञ्चालन गरिएका छन् । ज्येष्ठ नागरिकहरूको लागि संविधानले प्रत्याभूत गरेको विशेष संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षाको हक कार्यान्वयन गर्न यस प्रदेशमा कार्यक्रमहरू अगाडी बढाइने छन् । नेपाल सरकारले ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई मासिक रूपमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता उपलब्ध गराउँदै आएको छ । ज्येष्ठ नागरिकहरूको मानव अधिकारको संरक्षणका लागि यस प्रदेशमा ज्येष्ठ नागरिक दिवा सेवा केन्द्र लाई सुदृढीकरण गरिनेछ । मन्त्रालयमा अपाङ्गता सहायता कक्ष संचालनमा आएको तथा अपाङ्गता सहायक सामग्री वितरणको व्यवस्था भएको छ ।

नेपालको संविधानले रोजगारी र श्रमको हकलाई मौलिक हकको रूपमा स्थापित गरेको छ । गुणस्तरीय मानव संसाधनको विकास मार्फत श्रमको उत्पादकत्व अभिवृद्धि गरी राष्ट्रिय अर्थतन्त्रलाई सबल बनाउन उत्पादनको क्रियाशिल साधनको रूपमा श्रमको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ । गरिबी निवारण र आर्थिक विकासका लागि बजारको माग अनुसारको सीपमूलक मानव संसाधनको विकास गर्नु आजको आवश्यकता हो । उत्पादनमूलक रोजगारी सिर्जना गरी मुलुकमा उपलब्ध युवा श्रमशक्तिको उपयोग मार्फत कृषि क्षेत्रमा विद्यमान अधिक अनुत्पादक श्रमशक्तिलाई विभिन्न सेवा क्षेत्रमा स्थानान्तरण गर्न सकेमा अर्थतन्त्रको संरचनात्मक परिवर्तनमा योगदान हुन सक्छ । नेपालमा प्रत्येक वर्ष करिब पाँच लाख थप जनशक्ति श्रमबजारमा प्रवेश गर्दछन् । आन्तरिक श्रम बजारको प्रशोधन क्षमता कमजोर भएकोले विभिन्न उत्पादनमूलक, सीपमूलक तथा व्यवसायजन्य तालिम संचालन गरी बजारको आवश्यकता अनुसारको जनशक्ति उत्पादन गर्न सके गरिबी निवारण र मानव विकासको पाटो सकारात्मक हुने देखिन्छ ।

२. निकायको काम, कर्तव्य र अधिकार

सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारको कार्यविभाजन नियमावली, २०७४ बमोजिम यस मन्त्रालयको काम, कर्तव्य र अधिकार यस प्रकार छः-

१. प्रदेशस्तरको विश्वविद्यालय तथा उच्च शिक्षा सम्बन्धी नीति, कानून तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन;
२. शैक्षिक परामर्श सेवाको मापदण्ड निर्धारण, अनुमति तथा नियमन;
३. प्रदेशस्तरमा पुस्तकालय, संग्रहालय, अभिलेखालय सम्बन्धी नीति, कानून तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन;
४. प्रादेशिक शिक्षा, प्राविधिक तथा व्यावसायिक तालिम तथा छात्रवृत्ति सम्बन्धी नीति, कानून तथा मापदण्ड निर्धारण, कार्यान्वयन र नियमन तथा पाठ्यक्रम, पाठ्यपुस्तक तथा पाठ्य सामग्री निर्माण, उत्पादन र वितरण;
५. प्रदेशस्तरको मानव संसाधनको आवश्यकता प्रक्षेपण तथा शैक्षिक योजना निर्माण र कार्यान्वयन;
६. प्रदेशस्तरमा विद्यालय तहको शिक्षकको सेवा शर्त, योग्यता, क्षमता र शिक्षक व्यवस्थापनको मापदण्ड निर्धारण र नियमन;
७. प्रदेशस्तरमा प्राज्ञिक अनुसन्धान तथा शैक्षिक तथ्याङ्क व्यवस्थापन;

८. स्वास्थ्य सेवा तथा पोषण सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन;
९. स्वास्थ्य सेवा तथा पोषण सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून, मापदण्ड तथा योजना, तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन;
१०. प्रदेशस्तरमा आवश्यक पर्ने प्रवर्द्धनात्मक, प्रतिकारात्मक, उपचारात्मक तथा पुर्नस्थापनात्मक स्वास्थ्य सेवाको व्यवस्थापन;
११. स्वास्थ्यसेवा सम्बन्धी प्रदेश स्तरीय प्राज्ञिक, व्यवसायिक र पेशागत संघ संस्थाको दर्ता, संचालन अनुमति र नियमन;
१२. प्रदेशस्तरीय स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर निर्धारण, अनुगमन र नियमन;
१३. राष्ट्रिय मापदण्ड बमोजिम औषधीजन्य तथा स्वास्थ्य प्रविधि सम्बन्धी सामग्रीको उत्पादन तथा संचय, अधिकतम खुद्रामूल्य निर्धारण, अन्तिम बिसर्जन, गुणस्तर तथा मापदण्ड निर्धारण र त्यस्ता सामग्री उत्पादन गर्ने उद्योगको दर्ता, संचालन, अनुमति र नियमन;
१४. राष्ट्रिय मापदण्ड अनुरूप अस्पताल, नर्सिङ होम, निदान केन्द्र, उपचार केन्द्र र अन्य स्वास्थ्य संस्था तथा प्रयोगशालाको दर्ता, संचालन, अनुमति र नियमन;
१५. खानेपानी, ध्वनि र हावाको गुणस्तर अनुगमन तथा लेखाजोखाको ढाँचा निर्माण एवं गुणस्तरको मापदण्ड निर्धारण र कार्यान्वयन;
१६. राष्ट्रिय मापदण्ड बमोजिम स्वास्थ्य बीमा लगायतका सामाजिक स्वास्थ्य सुरक्षा कार्यक्रमको व्यवस्थापन तथा नियमन;
१७. प्रदेशस्तरीय स्वास्थ्य क्षेत्रको मानवश्रोत विकास र व्यवस्थापन;
१८. औषधी निगरानी (Pharmacovigilance), औषधिको उचित प्रयोग र सूक्ष्म जीवनिरोधक प्रतिरोध (Antimicrobial Resistance) न्यूनीकरण;
१९. खोप र परिवार नियोजन;
२०. संवेदनशील औषधी तथा अन्य स्वास्थ्य सामग्री खरिद तथा आपूर्ति व्यवस्थापन;
२१. प्रदेशस्तरमा स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी अध्ययन तथा अनुसन्धान तथा सूचना प्रणाली, स्वास्थ्य लेखा पद्धतिको संस्थागत व्यवस्थापन, सूचना प्रवाह;
२२. प्रदेशस्तरीय जनस्वास्थ्य निगरानी (पब्लिक हेल्थ सर्भेलेन्स) व्यवस्थापन;
२३. सूति, मदिरा र लागूपदार्थजन्य वस्तुको मापदण्ड, नियन्त्रण तथा नियमन;
२४. स्वास्थ्य क्षेत्रमा आपतकालीन अवस्था, विपद् र महामारी व्यवस्थापन, आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रवाह, आपतकालीन अवस्थाका लागि औषधी तथा औषधीजन्य सामग्रीको प्रादेशिक बफरस्टक व्यवस्थापन;
२५. सरुवा तथा नसर्ने रोग नियन्त्रण तथा रोकथाम;
२६. राष्ट्रिय मापदण्ड अनुरूप स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी भौतिक पूर्वाधार विकास तथा व्यवस्थापन;
२७. स्वास्थ्यजन्य फोहोर व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड निर्धारण, कार्यान्वयन र नियमन;
२८. आयुर्वेदिक, युनानी, आम्ची, होमियोप्याथिक, प्राकृतिक चिकित्सा लगायतका अन्य प्रचलित परम्परागत स्वास्थ्य उपचार सेवा सम्बन्धी प्रदेशस्तरीय मापदण्ड निर्धारण, कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमन;
२९. प्रदेशस्तरको खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून तथा मापदण्ड तर्जुमा र कार्यान्वयन, सेवाको शुल्क निर्धारण, योजना, आयोजना कार्यान्वयन तथा संचालन, संभार र नियमन;
३०. खानेपानी तथा सरसफाई सेवा विस्तारमा निजी क्षेत्रको सहभागिता प्रवर्द्धन सम्बन्धी नीति तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन;
३१. सर्वसाधारणलाई स्वच्छ खानेपानीको उपलब्धता र खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छतामा पिछडिएका वर्गको पहुँच सुनिश्चितता;
३२. जनसंख्या, बसाईसराई र परिवार नियोजन सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन, अध्ययन तथा अनुसन्धान, सूचना प्रणालीको स्थापना र संचालन, क्षमता अभिवृद्धि र राष्ट्रिय संस्थाहरूसँगको सम्पर्क र समन्वय;

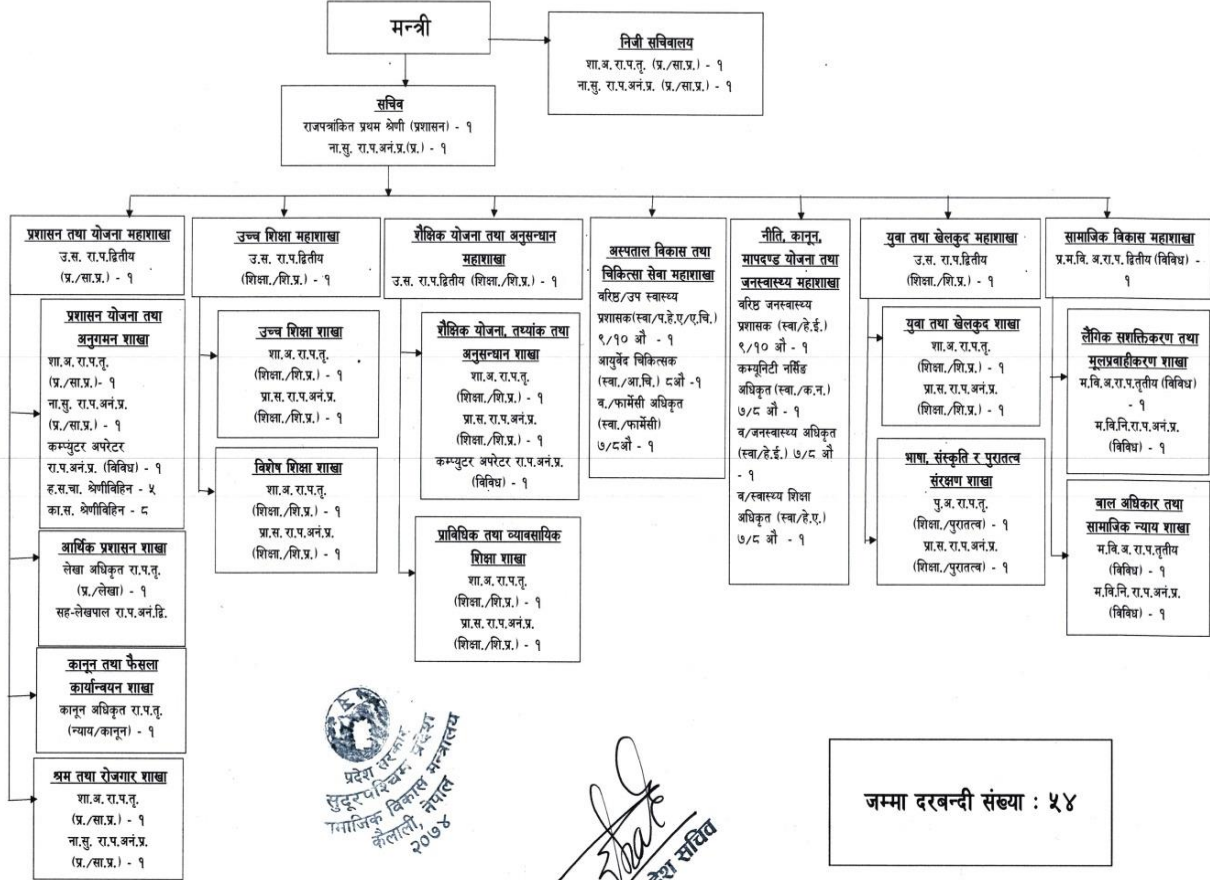
३३. महिला हक सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन;
३४. लैङ्गिक हिंसा, मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार सम्बन्धी नीति तथा कार्ययोजना तर्जुमा र कार्यान्वयन तथा अन्तराष्ट्रिय सन्धि, सम्झौता र प्रतिवद्धताको कार्यान्वयन, निरोधात्मक र संरक्षणात्मक उपाय र पुनस्थापन;
३५. महिला सशक्तिकरण तथा लैङ्गिक समानता सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान;
३६. लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट तथा लैङ्गिक परिक्षण;
३७. बाल बालिकाको हकहित संरक्षण सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन, अध्ययन, अनुसन्धान, बालमैत्री शासकीय प्रबन्ध र सेवा प्रवाह, बाल उद्धार कोष व्यवस्थापन र बाल सुधार तथा पुनस्थापना;
३८. प्रदेशस्तरमा ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र अशक्त, बालबालिका र महिला सम्बन्धी कार्यहरूको अनुगमन तथा मूल्यांकन;
३९. समाजकल्याण र संघसंस्था सम्बन्धी कार्यहरूको अनुगमन तथा मूल्यांकन;
४०. युवासम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन, युवा वैज्ञानिक प्रोत्साहन;
४१. खेलकूद सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून तथा मापदण्ड निर्धारण, कार्यान्वयन र नियमन, खेलकूद तथा खेलकूद पूर्वाधारको विकास र प्रवर्द्धन;
४२. खेलकूद प्रशासन र संघसंस्थाको समन्वय र नियमन;
४३. राष्ट्रिय र प्रादेशिक खेलकूद प्रतियोगिता तथा कार्यक्रम आयोजना र सहभागिता;
४४. लोपोन्मुख, सीमान्तकृत, गरिब, जेष्ठ नागरिक लक्षित आवास सम्बन्धी नीति, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन;
४५. सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून तथा मापदण्डको निर्माण तथा कार्यान्वयन, कोष व्यवस्थापन, नियमन, राष्ट्रिय र प्रादेशिक निकाय तथा संघ संस्थासँग सम्पर्क, समन्वय र सहकार्य;
४६. प्रदेशभित्र रोजगारी प्रवर्द्धन सम्बन्धी नीति, योजना, कार्यक्रम तथा मापदण्ड तर्जुमा तथा कार्यान्वयन र स्थानीय सरकारसँग समन्वय;
४७. विश्वसम्पदा सूचीमा परेका स्मारक र पुरातात्विक महत्वका स्थल सम्बन्धी;
४८. भाषा, लिपि संस्कृति, ललितकला र धर्मको संरक्षण र प्रयोग सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन;
४९. ऐतिहासिक, धार्मिक, सांस्कृतिक एवं कला र कलात्मक दृष्टिकोणले महत्व बोकेका प्रादेशिकस्तरका दरवारहरूको संरक्षण, सम्भार, अध्ययन, अनुसन्धान तथा व्यवस्थापन;
५०. प्रादेशिकस्तरमा संग्रहालयको स्थापना, संचालन तथा व्यवस्थापन;
५१. प्रदेशस्तरका पुरातात्विक महत्वका स्थल, ऐतिहासिक र धार्मिक सांस्कृतिक सम्पदा, प्राचिन स्मारक, संग्रहालय, सांस्कृतिक धरोहर सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन एवम संरक्षण, सम्भार, अध्ययन, अनुसन्धान, उत्खनन तथा पुननिर्माण;
५२. धर्म, परम्परा र गुठी अन्तर्गत चलिआएका विभिन्न जात्रा, पर्वहरूको संचालन र व्यवस्थापन;
५३. संस्कृतिको विकास सम्बन्धी नीति तथा कानून तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन;
५४. रोजगार प्रवर्द्धन सम्बन्धी प्रादेशिक नीति तथा कानून तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन;
५५. श्रमिक एवं श्रमिकको सामाजिक सुरक्षा तथा टेड्र युनियन सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून, मापदण्ड र नियमन;
५६. श्रमशक्ति, श्रम बजार, सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान र श्रमशक्ति योजना;
५७. औद्योगिक विवाद समाधान, श्रम सम्बन्धमा सुधार र न्यायिक निरूपण;

५८. कार्यस्थल सुरक्षा, कारखाना निरीक्षण तथा नियमन;

३. निकायमा रहने कर्मचारी संख्या र कार्य विवरण

क) सामाजिक विकास मन्त्रालयको संगठन संरचना र दरबन्दी तेरिज

सामाजिक विकास मन्त्रालय, सुदूरपश्चिम प्रदेश कैलालीको संगठन संरचना

प्रदेश सरकार
सुदूरपश्चिम प्रदेश
सामाजिक विकास मन्त्रालय
कैलाली, नेपाल
२०७४

सचिव
सुदूरपश्चिम प्रदेश

जम्मा दरबन्दी संख्या : ५४

शाखा अधिकृत

ख) कर्मचारी विवरण:

क्र.सं.	निकाय	स्वीकृत दरबन्दी	पदपूर्ति	रिक्त
१	सामाजिक विकास मन्त्रालय	५४	२५	२९
२	शिक्षा विकास निर्देशनालय	३५	२२	१३
३	स्वास्थ्य निर्देशनालय	३२	१०	२२
४	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र	१७	८	९
५	शिक्षा तालिम केन्द्र डोटी	१७	६	११
६	सेती प्रादेशिक अस्पताल, धनगढी	१०६	५१	५५
७	महाकाली प्रादेशिक अस्पताल, कञ्चनपुर	१००	४९	५१
८	टीकापुर अस्पताल	५९	२६	३३
९	जिल्ला अस्पताल डोटी	३०	१५	१५
१०	जिल्ला अस्पताल अछाम	२२	११	११
११	जिल्ला अस्पताल दार्चुला	२२	१३	९
१२	जिल्ला अस्पताल बैतडी	२२	९	१३
१३	जिल्ला अस्पताल बझाङ्ग	२२	१३	९
१४	जिल्ला अस्पताल बाजुरा	१८	११	७
१५	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला	१४	६	८
१६	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र	१४	६	८
१७	स्वास्थ्य कार्यालय, कैलाली	१५	१२	३
१८	स्वास्थ्य कार्यालय, डडेल्धुरा	१३	११	२
१९	स्वास्थ्य कार्यालय, डोटी	१३	६	७
२०	स्वास्थ्य कार्यालय, बझाङ्ग	१२	९	३
२१	स्वास्थ्य कार्यालय, अछाम	१२	८	४
२२	स्वास्थ्य कार्यालय, दार्चुला	१२	८	४
२३	स्वास्थ्य कार्यालय, बैतडी	१२	८	४
२४	स्वास्थ्य कार्यालय, कञ्चनपुर	१२	१२	०
२५	स्वास्थ्य कार्यालय, बाजुरा	११	७	४
२६	प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालय कैलाली	६	४	२
२७	महाकाली आयुर्वेद औषधालय कञ्चनपुर	६	४	२
२८	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य, अछाम	७	३	४
२९	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य, डोटी	७	२	५
३०	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य, बाजुरा	७	४	३
३१	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य, बझाङ्ग	७	४	३
३२	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य, डडेल्धुरा	७	५	२
३३	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य, बैतडी	७	३	४
३४	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य, दार्चुला	७	४	३

३५	व्यवसायिक तथा सीप विकास तालिम केन्द्र, कैलाली	१	१	०
३६	व्यवसायिक तथा सीप विकास तालिम केन्द्र, कञ्चनपुर	१	०	१
	जम्मा	७५९	३९६	३६३
क्र.सं.	निकाय	स्वीकृत दरबन्दी	पदपूर्ति	रिक्त
१	सामाजिक विकास मन्त्रालय	८		
२	शिक्षा विकास निर्देशनालय	२		
३	स्वास्थ्य निर्देशनालय	४		
४	प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालय कैलाली	२७		
५	प्रादेशिक स्वास्थ्य प्रवर्द्धन केन्द्र	९		
६	व्यवसायिक तथा सीप विकास तालिम केन्द्र, कैलाली	१३		
७	व्यवसायिक तथा सीप विकास तालिम केन्द्र, कञ्चनपुर	१८		
८	सामाजिक विकास कार्यालय, कैलाली	१०		
९	सामाजिक विकास कार्यालय, कञ्चनपुर	१०		
१०	सामाजिक विकास कार्यालय, डोटी	७		
११	सामाजिक विकास कार्यालय, अछाम	७		
१२	सामाजिक विकास कार्यालय, डडेल्धुरा	८		
१३	सामाजिक विकास कार्यालय, बैतडी	७		
१४	सामाजिक विकास कार्यालय, दार्चुला	७		
१५	सामाजिक विकास कार्यालय, बझाङ्ग	८		
१६	सामाजिक विकास कार्यालय, बाजुरा	७		
१७	प्रदेश खेलकुद परिषद, कैलाली	७		
१८	सुदूरपश्चिम प्रज्ञा प्रतिष्ठान, कैलाली	६		
१९	प्रदेश युवा परिषद, कैलाली	७		
	जम्मा	१७२		

ग) सामाजिक विकास मन्त्रालयको दरबन्दी विवरण र पदपूर्तिको अवस्था

सि.नं.	पद	सेवा	समुह	श्रेणी/तह	स्वीकृत दरबन्दी संख्या	पदपूर्ति संख्या	रिक्त पद संख्या	कैफियत
१	प्रदेश सचिव	प्रशासन	समुहकृत नहुने	रा.प.प्रथम	१	१	०	
२	उप-सचिव	प्रशासन	सा.प्र.	रा.प.द्वितीय	१	०	१	
३	उप-सचिव	शिक्षा	शिक्षा प्रशासन	रा.प.द्वितीय	३	१	२	
४	प्रमुख म.वि.अ.	विविध	विविध	रा.प.द्वितीय	१	०	१	
५	वरिष्ठ/उप-स्वास्थ्य प्रशासक	स्वास्थ्य	प.हे.ए./ए.चि	नवौ/दशौ	१	०	१	
६	वरिष्ठ जनस्वास्थ्य प्रशासक	स्वास्थ्य	हे.ई.	नवौ/दशौ	१	०	१	

७	शाखा अधिकृत	प्रशासन	सा.प्र.	रा.प.तृतीय	३	१	२	
८	लेखा अधिकृत	प्रशासन	लेखा	रा.प.तृतीय	१	१	०	
९	शाखा अधिकृत	शिक्षा	शिक्षा प्रशासन	रा.प.तृतीय	५	५	०	
१०	शाखा अधिकृत	शिक्षा	पुरातत्व	रा.प.तृतीय	१	१	०	
११	कानून अधिकृत	न्याय	कानून	रा.प.तृतीय	१	०	१	१ संघबाट
१२	महिला विकास अधिकृत	विविध		रा.प.तृतीय	२	१	१	
१३	आयुर्वेद चिकित्सक	स्वास्थ्य	आयुर्वेद	आठौं	१	१	०	
१४	क. नर्सिङ अधिकृत	स्वास्थ्य	क.न.	सातौं/आठौं	१	०	१	
१५	वरिष्ठ/जनस्वास्थ्य अधिकृत	स्वास्थ्य	हे.ई.	सातौं/आठौं	१	१	०	
१६	वरिष्ठ/फार्मसी अधिकृत	स्वास्थ्य	फार्मसी	सातौं/आठौं	१	०	१	१ करारमा
१७	वरिष्ठ/स्वास्थ्य शिक्षा अधिकृत	स्वास्थ्य	हे.ए.	सातौं/आठौं	१	१	०	
१८	नायब सुब्बा	प्रशासन	सा.प्र.	रा.प.अन.प्रथम	४	२	२	
१९	प्रा.स.	शिक्षा	शिक्षा प्रशासन	रा.प.अन.प्रथम	५	५	०	
२०	प्रा.स.	शिक्षा	पुरातत्व	रा.प.अन.प्रथम	१	०	१	
२१	कम्प्युटर अपरेटर (५/६)	विविध		रा.प.अन.प्रथम	२	१	१	
२२	म.वि.नि.	विविध		रा.प.अन.प्रथम	२	२	०	
२३	सह-लेखापाल	प्रशासन	लेखा	रा.प.अन.द्वितीय	१	०	०	
२४	ह.स.चा.			श्रेणीविहिन	५	०	५	५ करारबाट पदपूर्ति
२५	का.स.			श्रेणीविहिन	८	१	७	७ करारबाट पदपूर्ति
जम्मा					५४	२५	२९	

घ) महाशाखा/शाखा अनुसार कर्मचारी विवरण

सामाजिक विकास मन्त्रालय, सुदूरपश्चिम प्रदेश, धनगढी कैलालीमा कार्यरत महाशाखा/शाखा अनुसार कर्मचारी विवरण				
महाशाखाको नाम	शाखाको नाम	शाखामा कार्यरत कर्मचारी	मोबाइल नं.	इमेल ठेगाना
माननीय मन्त्रीज्यूको सचिवालय		स्वकीय सचिव — हेमन्त खड्का		
		स्वकीय सचिव — मान बहादुर साउँद		
		निजि सचिव — रामचन्द्र जोशी		
		निजि सचिव —		sapkota.birendra61@gmail.com
सचिव ज्यूको निजी सचिवालय		प्रदेश सचिव — चक्र पाणी पाण्डे	९८५८४७९६६६	
		सहायक कम्प्युटर अपरेटर- जनकराज भट्ट	९८४८७७८५५७	jnbhatt98557@gmail.com
प्रशासन तथा योजना महाशाखा प्रमुख - गणेश बहादुर सिंह उपसचिव (दशौं तह) ९८५८४२०५९३ singhganesh45@gmail.com	प्रशासन, योजना तथा अनुगमन शाखा	शाखा प्रमुख — कोमल प्र.ओझा, व. शा.अ.	९८४९६३३५२७	bhuwanjoshi9999@gmail.com
		ईन्जिनियर -	९८५८४२३३४४	sharma42754@gmail.com
		सब-ईन्जिनियर - सुनिल भण्डारी	९७४८८८९५९५	sunilbh6789@gmail.com
		स प्र अ - दिनेश कुमार गुप्ता	९८४८५२६९५९	dineshkumarg751@gmail.com
		अधिकृत, छैटौं -		
		स प्र अ - कृष्णदत्त भट्ट	९८५८०५०३३८	thapapushkar85@gmail.com
		कम्प्युटर अधिकृत छैटौं - मन्जु खड्का	९८४८७७२९८५	manjukhadka1986@gmail.com
	आर्थिक प्रशासन शाखा	शाखा प्रमुख — यज्ञराज लेखक — व. ले.अ.	९८४९६४७९९७	krishanashahi30@gmail.com
		स.ले.पा. - रिक्त	९८६८७५६२९९	pangeniramesh2052@gmail.com
		कानून तथा फेसला कार्यान्वयन शाखा	कानून अधिकृत- दान बहादुर सुनार	९८४८७७९९४७
श्रम तथा रोजगार शाखा		शाखा प्रमुख — कोमल प्र ओझा — व.शा.अ.	९८४९६३३५२७	bhuwanjoshi9999@gmail.com
		सहायक पाँचौं - चम्पा कुमारी जोशी	९८६७३९५२९४	joshichampa20@gmail.com
		सहायक कम्प्युटर अपरेटर- जनक राज भट्ट	९८४८७७८५५७	jnbhatt98557@gmail.com
उच्च शिक्षा महाशाखा प्रमुख - गणेश बहादुर सिंह उपसचिव (दशौं तह) ९८५८०४२०५९३ singhganesh45@gmail.com	उच्च शिक्षा शाखा	शाखा प्रमुख — व.शि.अ.- जयदेव महरा	९७६५३२७७८८	gopalj50@gmail.com
		प्रा.स.(अधिकृतस्तर छैटौं) -	९८६५६४९२६५	rawaldamber2039@gmail.com
	विशेष शिक्षा शाखा	शाखा प्रमुख — व.शि.अ.- जयदेव महरा	९७६५३२७७८८	gopalj50@gmail.com

		प्रा.स.- तुलसी ओझा	९८४८४२६०४९	tulashiojha431210@gmail.com	
शैक्षिक योजना तथा अनुसन्धान महाशाखा प्रमुख - गगन देव भट्ट उपसचिव (दशौ तह) 9841296446 bhattgagandev@gmail.com	शैक्षिक योजना, तथ्याङ्क तथा अनुसन्धान शाखा	शाखा प्रमुख —व.शि.अ.- लोकेन्द्र प्रसाद भट्ट,	९८५११५८०७२	lokendra76bhatta@gmail.com	
		प्रा.स. - युवा डौंगी	९७४२२४३६००		
	प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा शाखा	कम्प्युटर अपरेटर - रिक्त			
		शाखा प्रमुख — व.शि.अ.- लोकेन्द्र प्रसाद भट्ट,	९८५११५८०७२	lokendra76bhatta@gmail.com	
अस्पताल विकास तथा चिकित्सा सेवा महाशाखा प्रमुख —	अस्पताल विकास तथा चिकित्सा सेवा महाशाखा	वरिष्ठ/उप स्वास्थ्य प्रशासक — रिक्त			
		आयुर्वेद चिकित्सक —	९८४८७२६२४३		
		आयुर्वेद चिकित्सक — डा. चेतराज जोशी	९८४९१०४४४७	doctorchetjoshi31@gmail.com	
		व./फार्मसी अधिकृत - प्रेम भण्डारी	९८४८७५१०१६	phr.prem44@gmail.com	
नीति, कानून, मापदण्ड, योजना तथा जनस्वास्थ्य महाशाखा प्रमुख —	नीति, कानून, मापदण्ड, योजना तथा जनस्वास्थ्य महाशाखा	व./स्वा.शि. अ. - हेमराज खड्का	९८४८४६५२३६	hemkhadka2010@gmail.com	
		वरिष्ठ जनस्वास्थ्य प्रशासक - रिक्त			
		नर्सिङ अधिकृत — अस्मिता चन्द	९८६३६७९३६३	asmitachand93@gmail.com	
		जनस्वास्थ्य अधिकृत- शिवराज सुनार	९८५८७७६५०९	Shivsunar52@gmail.com	
		जनस्वास्थ्य अधिकृत- सुनिता शर्मा	९८४९५२४६८९	Springdale2424@gmail.com	
युवा तथा खेलकुद महाशाखा प्रमुख - गगन देव भट्ट 9841296446 उपसचिव (दशौ तह) bhattgagandev@gmail.com	युवा तथा खेलकुद शाखा	शाखा प्रमुख व.शि.अ.- जयदेव महारा	९७६५३२७७८८	gopalj50@gmail.com	
		प्रा.स. - तुलसी ओझा	९८४८४२६०४९	tulashiojha431210@gmail.com	
	भाषा, संस्कृति र पुरातत्व संरक्षण शाखा	शाखा प्रमुख —व. शि.अ.- लोकेन्द्र प्रसाद भट्ट	९८५११५८०७२	lokendra76bhatta@gmail.com	
		प्रा.स. - युवा डौंगी	९७४२२४३६००		
सामाजिक विकास महाशाखा प्रमुख - गणेश बहादुर सिंह उपसचिव (दशौ तह) ९८५८४२०५९३ singhganesh45@gmail.com	लैङ्गिक सशक्तिकरण तथा मूलप्रवाहीकरण शाखा	प्रमुख - म.वि.अ.- जयन्ती गिरी	९८४९३८४६५३	girijayantirsn@gmail.com	
		अधिकृत - विन्दु कुमारी चटौत	९८४८७६९०९४	chabindu1@gmail.com	
	बाल अधिकार तथा सामाजिक न्याय शाखा	प्रमुख - म.वि.अ.- जयन्ती गिरी	९८४९३८४६५३	girijayantirsn@gmail.com	
		अधिकृत - विन्दु कुमारी चटौत	९८४८७६९०९४	chabindu1@gmail.com	
		दोभापे — राजेश जोशी	९८४८९९८४५३	zargalaakash@gmail.com	

ड) कार्य विवरण

स्वीकृत संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण अनुसार यस मन्त्रालयमा निम्न बमोजिमका महाशाखा तथा शाखाहरू रहेका छन्:-

१) प्रशासन तथा योजना महाशाखा

- मन्त्रालय एवं अन्तर्गत निकायको लागि आवधिक योजना तथा वार्षिक बजेट र कार्यक्रम सम्बन्धी कार्य,
- महाशाखाहरूबीच आपसमा समन्वय सम्बन्धी कार्य,
- आर्थिक प्रशासन संचालन सम्बन्धी कार्य,
- वार्षिक तथा आवधिक आयोजनाहरूको अद्यावधिक अभिलेख राख्ने तथा समीक्षा गर्ने र देखिएका बाधा अड्चन फुकाउने सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही गर्ने सम्बन्धी कार्य,
- वार्षिक एवं चौमासिक प्रगति विवरणहरूको संकलन, विश्लेषण एवम् पृष्ठपोषण सम्बन्धी कार्य,
- अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका सूचकहरूको आधारमा कार्यक्रम र आयोजनाको नियमित अनुगमन एवं मूल्याङ्कन सम्बन्धी कार्य,
- मन्त्रालय र मातहतका निकायहरूको संगठन तथा व्यवस्थापन (O&M) सर्वेक्षण सम्बन्धी कार्य,
- मन्त्रालय र अन्तर्गतको कर्मचारी प्रशासन तथा जनशक्ति विकाससम्बन्धी कार्य,
- अन्य महाशाखालाई नतोकिएको कार्य,

प्रशासन, योजना तथा अनुगमन शाखा

प्रशासन, योजना तथा अनुगमन शाखाको कार्यविवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ,

- मन्त्रालय र अन्तर्गतको कर्मचारी प्रशासन तथा जनशक्ति विकाससम्बन्धी कार्य गर्ने,
- मन्त्रालयको संगठन संरचना, दरवन्दी सृजना, कर्मचारीको कार्य विवरण, नियुक्ति, पदस्थापन, अधिकार प्रत्यायोन, सरुवा, काज, बढुवा, विदा, कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन, अवकाशसम्बन्धी कार्यहरू गर्ने,
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका कर्मचारीहरूको अभिलेख अद्यावधिक गर्ने,
- कर्मचारीहरूलाई दिइने सुविधा, पुरस्कार र विभागीय कारवाही तथा सजायसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- स्वदेशी तथा विदेशी छात्रवृत्ति, तालिम, गोष्ठी आदिमा कर्मचारी मनोनयनको लागि सिफारिस तथा विदा स्वीकृतिका निमित्त पेश गर्ने,
- मन्त्रालयको भौतिक साधनहरूको स्याहार, सम्भार, मर्मत, सरसफाई, कार्यालय विन्यास तथा संरक्षण लगायत जिन्सी व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- तोकिए बमोजिम मन्त्रालयको वार्षिक रुपमा जिन्सी निरीक्षण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने,
- मन्त्रालयभित्र कागज धुल्याउने तथा लिलामी सम्बन्धी व्यवस्था गर्ने,
- उजुरी तथा गुनासो सुनुवाई सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- मन्त्रालयको खरिद ईकाइ गठन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- मन्त्रालय अन्तर्गतका निकायहरूको निरीक्षण, सुपरिवेक्षण र अनुगमनसम्बन्धी व्यवस्थापन गर्ने,
- कर्मचारी बैठक सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- शाखासँग सम्बन्धीत कामको अभिलेख व्यवस्थापन गर्ने,
- मातहतका निकायहरूको सम्पर्क बिन्दु भई काम गर्ने,
- मन्त्रालयको मूल दर्ता चलानी र जनसम्पर्क सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- सवारी साधनहरूको व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- मन्त्रालयको Website व्यवस्थापन गर्ने,
- मन्त्रालय र मातहत निकायका नाममा दर्ता कायम जग्गा र भवनहरूको विवरण अद्यावधिक गर्ने,
- अतिरिक्त समूहमा दरवन्दी रही यस मन्त्रालयमा जिम्मेवारी तोकिएका कर्मचारीहरूको व्यवस्थापन गर्ने,
- अन्य शाखामा नतोकिएका कार्यहरू,

आर्थिक प्रशासन शाखा

आर्थिक प्रशासन शाखाको कार्य विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

- प्रचलित कानून बमोजिम मन्त्रालयको आर्थिक प्रशासन संचालन गर्ने,

- आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय र यस मन्त्रालयको प्रशासन तथा योजना महाशाखासँग समन्वय गरी वार्षिक कार्यक्रम र बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्ने,
- आर्थिक प्रशासनसम्बन्धी विषयमा माग भएबमोजिमको राय सल्लाह प्रदान गर्ने,
- विनियोजन बजेट अन्तर्गत बजेट निकाससम्बन्धी कार्य गर्ने,
- मन्त्रालयको प्रशासन तथा योजना महाशाखासँग समन्वय गरी कार्यक्रम संशोधन र रकमान्तर सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- ऐन नियमानुसार तोकिएको श्रेस्ता राख्ने, राख्न लगाउने,
- मन्त्रालयको विनियोजन, राजध्व, धरौटी र जिन्सी श्रेस्ता अद्यावधिक गरी गराई दुरुस्त राख्ने,
- विनियोजन हिसाबको लागि आवश्यक मास्केवारी तथा अन्य फांटवारी नियमित रूपमा तयार गर्ने गराउने र सम्बन्धीत निकायमा समयमै पठाउने व्यवस्था गर्ने गराउने,
- आर्थिक प्रशासन शाखाको सहभागिता आवश्यक हुने विभिन्न समितिहरूमा रही कार्य गर्ने,
- मन्त्रालयका अन्य शाखाहरूसँग समन्वय गरी वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्ने,
- वार्षिक विवरण तयार गर्न सहयोग गर्ने,
- लेखापरीक्षण गराउने, पेशकी र बेरुजुको लगत राख्ने, सम्परीक्षण गराउने एवं फल्लुयौट गर्ने र अद्यावधिक गराउने सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- मन्त्रालय अन्तर्गतका निकायहरूको आर्थिक व्यवस्थापन सुधारका लागि सुझाव दिने,
- आमदानी तथा खर्चसम्बन्धी विवरणहरू अद्यावधिक राख्ने,
- तोकिएबमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा

कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखाको कार्य विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ,

- मन्त्रालयसँग सम्बन्धीत ऐन, कानूनहरूको परिमार्जनका लागि मस्यौदा पेश गर्ने,
- नयाँ विधेयक तर्जुमा गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक कार्य गर्ने,
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूबाट माग भएबमोजिम कानूनी राय, परामर्श उपलब्ध गराउने,
- मन्त्रालय पक्ष हुने सन्धि, सम्झौता, समझदारीपत्र आदिमा कानूनी राय उपलब्ध गराउने,
- मन्त्रालयको तर्फबाट फिरादपत्र, प्रतिउत्तरपत्र, रिट निवेदन, लिखित जवाफ, पुनरावेदनपत्र तयार गरी सम्बन्धीत निकायमा पठाउने कार्य ।
- मन्त्रालयको कार्यक्षेत्रका विषयमा सम्मानित अदालतबाट भएका फैसला कार्यान्वयन गर्ने गराउने,
- मन्त्रालयसँग सम्बन्धीत अदालती फैसलाको अभिलेख तथा कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्य ।
- कानूनले सृजना गरेका अन्य जिम्मेवारीहरूसम्बन्धी काम गर्ने,
- तोकिएबमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

श्रम तथा रोजगार शाखा

श्रम तथा रोजगार शाखा खाको कार्य विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ,

- रोजगार प्रवर्द्धन सम्बन्धी प्रादेशिक निति, कानून तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन सम्बन्धी गर्ने,
- श्रमशक्ति र श्रम बजारसम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान, तथ्याङ्क सङ्कलन, अद्यावधिक, विश्लेषण र श्रमशक्ति योजना सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- श्रमसंग सम्बन्धीत कार्यका लागि संघ र स्थानीय सरकारसँग सम्पर्क, सहकार्य तथा समन्वय गर्ने,
- श्रमिक एवं श्रमिकको सामाजिक सुरक्षा तथा ट्रेड यूनियन सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून, मापदण्ड र नियमन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- औद्योगिक विवाद समाधान, श्रम सम्बन्धमा सुधार र न्यायिक निरूपण सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- कार्यस्थल सुरक्षा, कारखाना निरीक्षण तथा नियमन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- सीप विकास तथा तालिम सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून तर्जुमा, योजना, मापदण्ड, पूर्वाधार विकाससम्बन्धी काम गर्ने र सो को नियमन गर्ने,
- तालिम केन्द्रहरूको विवरण अद्यावधिक गर्ने,
- तालिम प्राप्त जनशक्तिको विवरण अद्यावधिक गर्ने,

- सीप विकास तालिमसम्बन्धी पाठ्यक्रम तर्जुमा, परिमार्जन, तालिम सञ्चालन मापदण्ड निर्धारण गर्ने, प्रवर्द्धन र समन्वय गर्ने,
- रोजगारीका संभावित क्षेत्रहरूमा आवश्यक सीप तथा दक्षता पहिचान गरी दक्ष जनशक्ति उत्पादनका लागि नीतिगत तथा संस्थागत समन्वय गर्ने,
- पिछ्छडिएको क्षेत्र, वर्ग तथा समुदाय लक्षित सीपमूलक तालिम नीति तर्जुमा,समन्वय तथा नियमन गर्ने,
- लक्षित वर्गहरूलाई रोजगारी तथा स्वरोजगारीसम्बन्धी सचेतना तथा पूर्व तयारीसम्बन्धी अभिमुखीकरण तालिम कार्यक्रम आवश्यक समन्वय गरी सञ्चालन गर्ने,
- कामदार मजदूरहरूको कार्य संस्कृति र व्यवहार (Working Culture and Behaviors) सम्बन्धी प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरूको तर्जुमा तथा समन्वय गर्ने,
- तालिम केन्द्रहरूबीच समन्वय गरी विशिष्टकृत तालिम प्रदायक संस्थाहरूको संरचनागत विकासको लागि संस्थागत समन्वय गर्ने,
- श्रमिकको कर्तव्य, दायित्व, कार्य संकृति र व्यवहार सम्बन्धी प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरूको सञ्चालनका सम्बन्धमा आवश्यक समन्वय गर्ने,
- श्रमिकको न्यूनतम पारिश्रमिक निर्धारणसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून तथा मापदण्डको निर्माण तथा कार्यान्वयन, कोष व्यवस्थापन, नियमन, राष्ट्रिय र प्रादेशिक निकाय तथा संघ संस्थासँग सम्पर्क, समन्वय र सहकार्य,
- श्रमिकहरूको सामाजिक सुरक्षाको सन्दर्भमा व्यवसायजन्य स्वास्थ्य सेवासम्बन्धी आवश्यक कार्य गर्ने,
- शाखासँग सम्बन्धीत विषयमा अभिलेख व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- तोकिएबमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

२) सामाजिक विकास महाशाखा

लैङ्गिक सशक्तिकरण तथा मूलप्रवाहीकरण शाखा

- महिला हक सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,
- महिला सशक्तिकरण तथा लैङ्गिक समानता सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान,
- लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट र लैङ्गिक परिक्षण,
- लैङ्गिक हिंसा, मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार सम्बन्धी नीति तथा कार्ययोजना तर्जुमा र कार्यान्वयन तथा अन्तर्राष्ट्रिय सन्धी, सम्झौता र प्रतिबद्धताको कार्यान्वयन निरोधात्मक र संरक्षणात्मक उपाय र पुनस्थापन,
- लैंगिक उत्तरदायी बजेट र लैङ्गिक परिक्षण,
- राष्ट्रिय र प्रादेशिक निकाय तथा संघ संस्थासँग सम्पर्क, समन्वय र सहकार्य,
- शाखासँग सम्बन्धीत विषयमा अभिलेख व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य,
- तोकिएबमोजिमका अन्य कार्यहरू ।

बाल अधिकार तथा सामाजिक न्याय शाखा

बाल अधिकार तथा सामाजिक न्याय शाखाको कार्य विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ,

- बालबालिकाको हकहित संरक्षण सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन, अध्ययन, अनुसन्धान,
- लोपोन्मुख, सीमान्तकृत, गरिब, ज्येष्ठ नागरिक लक्षित आवास सम्बन्धी नीति, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन,
- बालमैत्री शासकीय प्रबन्ध र सेवा प्रवाह,
- बाल उद्धार कोष व्यवस्थापन र बाल सुधार तथा पुनर्स्थापना,
- बालबालिका सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान, तथ्याङ्क सङ्कलन, अद्यावधिक र विश्लेषण,
- प्रदेश स्तरमा ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र अशक्त, बाल बालिकाका र महिला सम्बन्धी कार्यहरूको अनुगमन तथा मूल्यांकन,
- समाज कल्याण र संघसंस्था सम्बन्धी कार्यहरूको अनुगमन तथा मूल्यांकन,
- शाखासँग सम्बन्धीत विषयमा अभिलेख व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य,
- तोकिएबमोजिमका अन्य कार्यहरू ।

३) युवा तथा खेलकुद महाशाखा

युवा तथा खेलकुद शाखा

युवा तथा खेलकुद शाखाको कार्यविवरण देहाय बमोजिम रहकोछ,

- युवा सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,
- युवा वैज्ञानिक प्रोत्साहन,
- खेलकुद सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून तथा मापदण्ड निर्धारण, कार्यान्वयन र नियमन,
- खेलकुद तथा खेलकुद पूर्वाधारको विकास र प्रवर्द्धन,
- खेलकुद प्रशासन र संघसंस्थाको समन्वय र नियमन,
- राष्ट्रिय र प्रादेशिक खेलकुद प्रतियोगिता तथा कार्यक्रम आयोजना र सहभागिता,
- शाखासँग सम्बन्धीत विषयमा अभिलेख व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य,
- तोकिएबमोजिमका अन्य कार्यहरू ।

भाषा, संस्कृति र पुरातत्व संरक्षण शाखा

भाषा, संस्कृति र पुरातत्व संरक्षण शाखाको कार्यविवरण देहायबमोजिम रहकोछ ,

- विश्व सम्पदा सूचीमा परेका स्मारक र पुरातात्विक महत्वका स्थल सम्बन्धी कार्य,
- भाषा, लिपी संस्कृति, ललितकला र धर्मको संरक्षण र प्रयोग सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,
- ऐतिहासिक, धार्मिक, सांस्कृतिक एवं कला र वास्तु कलात्मक दृष्टिकोणले महत्व बोकेका प्रादेशिक स्तरका दरबारहरूको संरक्षण, सम्भार, अध्ययन, अनुसन्धान तथा व्यवस्थापन,
- प्रादेशिक स्तरमा संग्रहालयको स्थापना, संचालन तथा व्यवस्थापन,
- प्रदेश स्तरका पुरातात्विक महत्वका स्थल, ऐतिहासिक र धार्मिक सांस्कृतिक सम्पदा, प्राचिन स्मारक, संग्रहालय, सांस्कृतिक धरोहर सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन एवं संरक्षण, सम्भार, अध्ययन, अनुसन्धान, उत्खनन तथा पुनर्निर्माण,
- धर्म, परम्परा र गुठी अन्तर्गत चलिआएका विभिन्न जात्रा, पर्वहरूको संचालन र व्यवस्थापन,
- संस्कृतिको विकास सम्बन्धी नीति तथा कानून तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,
- शाखासँग सम्बन्धीत विषयमा अभिलेख व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य,
- तोकिएबमोजिमका अन्य कार्यहरू ।

४) शैक्षिक योजना तथा अनुसन्धान महाशाखा

शैक्षिक योजना, तथ्याङ्क तथा अनुसन्धान शाखा

शैक्षिक योजना, तथ्याङ्क तथा अनुसन्धान शाखाको कार्यविवरण देहाय बमोजिम रहकोछ

- प्रदेशस्तरमा पुस्तकालय, संग्रहालय, अभिलेखालय सम्बन्धी नीति, कानून तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,
- शैक्षिक परामर्श सेवाको मापदण्ड निर्धारण, अनुमति तथा नियमन,
- प्रदेश स्तरको मानव संशाधनको आवश्यकता प्रक्षेपण तथा शैक्षिक योजना निर्माण र कार्यान्वयन,
- प्रदेश स्तरमा विद्यालय तहको शिक्षकको सेवा शर्त, योग्यता, क्षमता र शिक्षक व्यवस्थापनको मापदण्ड निर्धारण र नियमन,
- माध्यमिक तहको परीक्षा व्यवस्थापन,
- प्रदेश स्तरमा प्राज्ञिक अनुसन्धान तथा शैक्षिक तथ्यांक व्यवस्थापन,
- शाखासँग सम्बन्धीत विषयमा अभिलेख व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य,
- तोकिएबमोजिमका अन्य कार्यहरू ।

प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा शाखा

प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा शाखाको कार्यविवरण देहाय बमोजिम रहकोछ

- प्रादेशिक शिक्षा, प्राविधिक तथा व्यवसायिक तालिमको पाठ्यक्रम, पाठ्यपुस्तक तथा पाठ्य सामग्री निर्माण, उत्पादन र वितरण,
- प्रादेशिक स्तरका प्राविधिक तथा व्यवसायिक तालिम प्रदायक संघसंस्थासँग समन्वय र सहकार्य,
- शाखासँग सम्बन्धीत विषयमा अभिलेख व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य,
- तोकिएबमोजिमका अन्य कार्यहरू ।

५) उच्च शिक्षा महाशाखा

उच्च शिक्षा शाखा

उच्च शिक्षा शाखाको कार्यविवरण देहायबमोजिम रहकोछ,

- प्रदेश स्तरको विश्वविद्यालय तथा उच्च शिक्षा प्रादेशिक सम्बन्धी नीति, कानून तथा मापदण्ड, योजना कार्यान्वयन र नियमन,
- प्रादेशिक छात्रवृत्ति सम्बन्धी नीति, कानून तथा मापदण्ड निर्धारण र वितरण,
- उच्च शिक्षासँग सम्बन्धीत विषयमा संघ र स्थानीय सरकारसँग सम्पर्क,सहकार्य तथा समन्वय,
- उच्च शिक्षा सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान, तथ्याङ्क सङ्कलन,अद्यावधिक र विश्लेषण,
- शाखासँग सम्बन्धीत विषयमा अभिलेख व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य,
- तोकिएबमोजिमका अन्य कार्यहरू ।

विशेष शिक्षा शाखा

विशेष शिक्षा शाखाको कार्यविवरण देहाय बमोजिम रहेको छ

- विशेष शिक्षा सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून तथा मापदण्ड, योजना कार्यान्वयन र नियमन,
- विशेष शिक्षा सम्बन्धी विषयमा संघ र स्थानीय सरकारसँग सम्पर्क, सहकार्य तथा समन्वय,
- विशेष शिक्षाको लागि आवश्यक शिक्षण सिकाई तथा तालिमको व्यवस्थापन,
- विशेष शिक्षा सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान, तथ्याङ्क सङ्कलन,अद्यावधिक र विश्लेषण,
- शाखासँग सम्बन्धीत विषयमा अभिलेख व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य,
- तोकिए बमोजिमका अन्य कार्यहरू ।

६) नीति, कानून, मापदण्ड, योजना तथा जनस्वास्थ्य महाशाखा

नीति, कानून, मापदण्ड, योजना तथा जनस्वास्थ्य महाशाखाको कार्यविवरण देहाय बमोजिम रहेको छ,

- स्वास्थ्य संग सम्बन्धीत प्रादेशिक नीति, कानून, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,
- प्रदेश स्तरमा आवश्यक पर्ने प्रवर्द्धनात्मक, प्रतिकारात्मक, उपचारात्मक तथा पुर्नस्थापनात्मक स्वास्थ्य सेवाको व्यवस्थापन,
- स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी प्रदेश स्तरीय प्राज्ञिक, व्यवसायिक र पेशागत संघ संस्थाको दर्ता, संचालन, अनुमती र नियमन,
- प्रदेश स्तरीय स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर निर्धारण, अनुगमन र नियमन,
- राष्ट्रिय मापदण्ड बमोजिम औषधीजन्य तथा स्वास्थ्य प्रविधि सम्बन्धी सामग्रीको उत्पादन तथा संचय, अधिकतम खुद्रा मुल्य निर्धारण, अन्तिम बिसर्जन, गुणस्तर तथा मापदण्ड निर्धारण र त्यस्ता सामग्री उत्पादन गर्ने उद्योगको दर्ता, संचालन, अनुमती र नियमन,
- खानेपानी, ध्वनी र हावाको गुणस्तर अनुगमन तथा लेखाजोखाको ढाँचा निर्माण एवं गुणस्तरको मापदण्ड निर्धारण र कार्यान्वयन,
- राष्ट्रिय मापदण्ड बमोजिम स्वास्थ्य बीमा लगायतका सामाजिक स्वास्थ्य सुरक्षा कार्यक्रमको व्यवस्थापन तथा नियमन,
- स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय/अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संघ संस्थाहरू, विकास साझेदारहरू संग आवश्यक समन्वय,सहकार्य तथा नियमन,
- प्रदेश स्तरीय स्वास्थ्य क्षेत्रको मानव स्रोत विकास र व्यवस्थापन,
- सुर्ति, मदिरा र लागूपदार्थजन्य वस्तुको मापदण्ड, नियन्त्रण तथा नियमन,

- औषधी निगरानी, औषधिको उचित प्रयोग र सुक्ष्म जीव निरोधक न्यूनीकरण,
- संवेदनशील औषधी तथा अन्य स्वास्थ्य सामग्री खरिद तथा आपूर्ति व्यवस्थापन,
- प्रदेश स्तरमा स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी अध्ययन तथा अनुसन्धान तथा सूचना प्रणाली, स्वास्थ्य लेखा पद्धतिको संस्थागत व्यवस्थापन, सूचना प्रवाह,
- प्रदेश स्तरीय जनस्वास्थ्य निगरानी (पब्लिक हेल्थ सर्वेलेन्स) व्यवस्थापन,
- स्वास्थ्य क्षेत्रमा आपतकालीन अवस्था, विपद् र महामारी व्यवस्थापन, आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रवाह, आपतकालीन अवस्थाका लागि औषधी तथा औषधिजन्य सामग्रीको प्रादेशिक बफरस्टक व्यवस्थापन,
- राष्ट्रिय मापदण्ड अनुरूप अस्पताल, नर्सिङ होम, निदान केन्द्र, उपचार केन्द्र र अन्य स्वास्थ्य संस्था तथा प्रयोगशालाको दर्ता, संचालन, अनुमति र नियमन,
- सरुवा तथा नसर्ने रोग नियन्त्रण तथा रोकथाम सम्बन्धी आवश्यक कार्यहरू,
- स्वास्थ्यजन्य फोहोर व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड निर्धारण, कार्यान्वयन र नियमन,
- प्रदेश स्तरको खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता सम्बन्धी प्रदेश नीति, कानून तथा मापदण्ड तर्जुमा र कार्यान्वयन, सेवाको शुल्क निर्धारण, आयोजन कार्यान्वयन तथा संचालन, सम्भार र नियमन,
- खानेपानी तथा सरसफाई सेवा विस्तारमा निजी क्षेत्रको सहभागिता प्रवर्द्धन सम्बन्धी नीति तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,
- सर्वसाधारणलाई स्वच्छ खानेपानीको उपलब्धता र खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छतामा पिछडिएका वर्गको पहुँच सुनिश्चितता,
- जनसंख्या, बसाइसराई र परिवार नियोजन सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन, अध्ययन तथा अनुसन्धान, सूचना प्रणालीको स्थापना र संचालन, क्षमता अभिवृद्धि र राष्ट्रिय संस्थाहरूसँग सम्पर्क र समन्वय,
- तोकिएबमोजिमका अन्य कार्यहरू ।

७) अस्पताल विकास तथा चिकित्सा सेवा महाशाखा

अस्पताल विकास तथा चिकित्सा सेवा महाशाखाको कार्यविवरण देहाय बमोजिम रहेको छ,

- राष्ट्रिय मापदण्ड अनुरूप स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी भौतिक पूर्वाधार विकास तथा व्यवस्थापन,
- मन्त्रालय मातहतका अस्पतालहरूमा जनशक्ति, औजार, उपकरण, औषधि तथा औषधि जन्य सामग्रीहरूको व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरू,
- आयुर्वेदिक, युनानी, आम्ची, होमियोप्याथिक, प्राकृतिक चिकित्सा लगायतका अन्य प्रचलित परम्परागत स्वास्थ्य उपचार सेवा सम्बन्धी प्रदेश स्तरीय मापदण्ड निर्धारण, कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमन,
- आयुर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा सेवा प्रवाह गर्ने संस्थाहरूको तथ्यांक अध्यावधिक,
- जडिबुटि संरक्षण, संवर्धन, प्रवधन र गुणस्तरीय आयुर्वेद औषधी उत्पादन र नियमनका लागि नीति तर्जुमाका लागि सम्बन्धीत निकायहरूसँग समन्वय,
- विपन्न नागरीकहरूको कडा रोग सम्बन्धी आर्थिक सहूलियतता व्यवस्थापन,
- प्रसूती सेवा तथा अन्य तोकेबमोजिमका आकस्मिक प्रेषणको हवाई उद्धार सम्बन्धी कार्यहरू,
- विशेषज्ञ स्वास्थ्य शिविर संचालन अनुमति, नियमन एवं व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरू,
- अस्पतालहरूको न्यूनतम सेवा मापदण्ड (Minimum Service Standard) सम्बन्धी कार्यहरू,
- अस्पताल व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन एवं नियमन,
- तोकिएबमोजिमका अन्य कार्यहरू ।

४ सेवा प्रवाह गर्ने मातहतका कार्यालयहरूको विवरण

सामाजिक विकास मन्त्रालय तथा मन्त्रालय मातहत कार्यालयको कार्यालय प्रमुखहरूको विवरण र सम्पर्क नम्बर

सि.नं.	कार्यालय	प्रमुखको नाम	कार्यालय सम्पर्क नं.	मोबाईल नं.	ईमेल
१	सामाजिक विकास मन्त्रालय, धनगढी	चक्र पाणी पाण्डे	०९१-५२६५६३	९८५८४७९६६६	mosdkailali07@gmail.com
२	स्वास्थ्य निर्देशनालय, दिपायल	डा.खगेन्द्र बम	०९४-४२०१२०, ०९४-४४००६२		phdnseven@gmail.com
३	शिक्षा विकास निर्देशनालय, दिपायल	श्री दुर्गादत्त बिष्ट	०९४-४४०३०९	९८५८४४०३१०	rdfwred@gmail.com
४	शिक्षा तालिम केन्द्र, दिपायल	श्री गोविन्द प्रसाद पोखरेल	०९४-४१२०३५	९८५८४८०७७०	etcsupa@gmail.com
५	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, धनगढी	श्री नरेन्द्र सिंह कार्की	०९१-५२४०५७	९८४८४२९१२७	healthtrainingcenter2075@gmail.com
६	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, धनगढी	इनकराज ढुगाना	०९१-५९०३७७		phlmcsp@gmail.com
७	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला, धनगढी	श्री शिवराज सुनार	०९१-५९०६८४	९८४८४२५०७८	provincelaboratory07@gmail.com
८	सेती प्रादेशिक अस्पताल, कैलाली	डा. हेमराज पाण्डे	०९१-५२५९११	९८४१२७७८२३	seti.hospital@gmail.com
९	प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालय कैलाली	डा. रामकामेश्वर ठाकुर	०९१-५२११३५		setiz.aaurbed08@gmail.com
१०	प्रादेशिक स्वास्थ्य प्रवर्द्धन केन्द्र	श्री हेमराज खड्का		९८४८४६५२३६	healthpromotion22pc@gmail.com
अस्पतालहरू					
१	महाकाली प्रादेशिक अस्पताल, कन्चनपुर	डा.अर्जुन भट्ट	०९९-५२१३९३	९८४८०१५५९२	mzh.hospital@gmail.com
२	टिकापुर अस्पताल, टिकापुर	डा. रेम कुमार राई	०९१-५६०४८८	९८४१८४४१०९	tikapurhospital@gmail.com
३	जिल्ला अस्पताल, अछाम	डा कमलेश यादव	०९७-२६००१८	९८६०८२७८८६	achhamhospital@gmail.com
४	जिल्ला अस्पताल, बाजुरा	डा. चन्द्रशेखर यादव	०९७-५४११५४	९८५८४२४६६०	bajuradhospital@gmail.com
५	जिल्ला अस्पताल, बझाङ	डा.नवराज जोशी(जैशी)	०९२-४२१२५५	९८४२०५४९३४	dh.bajhang@gmail.com
६	जिल्ला अस्पताल, डोटी	डा.सुजित कुमार मण्डल	०९४-४२०२६७	९८६०२१२६१३	dhdoti.hospital01@gmail.com
७	जिल्ला अस्पताल, बैतडी	डा. सुशिल वि.क.	०९५-५२०१५१	९८४३४२९२५८	baitadidistricthospital@gmail.com baitadihospital@sudurpashchim.gov.np
८	जिल्ला अस्पताल, दार्चुला	डा. संजिव श्रेष्ठ	०९३-४२०४०८	९८६००३३१४१	darchulahospital@gmail.com
स्वास्थ्य कार्यालयहरू					
१	स्वास्थ्य कार्यालय, कैलाली	श्री रमेश कुँवर	०९१-५२१६६५		dpho71kailali@gmail.com
२	स्वास्थ्य कार्यालय, कन्चनपुर	श्री ओमप्रकाश जोशी	०९९-५२१२९०, ०९९-५२३११६	९८४९१४६९५२	prohealth075@gmail.com
३	स्वास्थ्य कार्यालय, डडेल्धुरा	श्री केशर बहादुर साउँद	०९६-४१०११८	९८४८५४९८३७	healthofficedd19@gmail.com

४	स्वास्थ्य कार्यालय, बैतडी	श्री तिर्थराज भट्ट	०९५-५२०२३१, ०९५-५२०१३६	९८४८५३१७८३	baitadihealthoffice@gmail.com
५	स्वास्थ्य कार्यालय, दार्चुला	श्री विरेन्द्र प्रसाद भट्ट	०९३-४२०१८८	९८५८७७६८६७	dhodarchula3@gmail.com
६	स्वास्थ्य कार्यालय, डोटी	श्री रमेश मलासी	०९४-४२००४३, ०९४-४२०११९	९८४८६९४५३७	dhodoti1@gmail.com
७	स्वास्थ्य कार्यालय, अछाम	श्री झपटराज ढुगांना	०९७-६२०२५८		healthofficeachham75@gmail.com
८	स्वास्थ्य कार्यालय, बाजुरा	श्री महेश बहादुर चन्द	०९७-५४११६५	९८५८४२५९३७	healthofficebajura@gmail.com
९	स्वास्थ्य कार्यालय, बझाङ	श्री लाल बहादुर धामी	०९२-४२१०१८, ०९२-४२१३५६	९८४८७२०२०८	bajhangdho@gmail.com

आयुर्वेद केन्द्रहरु

१	महाकाली आयुर्वेद औषधालय, कंचनपुर	डा. सुर्य उपाध्याय	०९९-५२१३१६		mahakaliayurvedaasud@gmail.com
२	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र, डडेल्धुरा	श्री निसान्त शर्मा	०९६-४२०१०६	९८४८७३३५१३	dascdl106@gmail.com
३	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र, बैतडी	श्री हिक्मत बहादुर चन्द	०९५-६९०४५३	९८५८७५३७७५	dahobaitadi@gmail.com
४	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र, दार्चुला	श्री तारा पाण्डेय	०९३-४२०११४	९८५८७५१०४५	dahcdarchula@gmail.com
५	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र, डोटी	श्री विद्या घिमिरे	०९४-४१२१८९	९८४८६००१७८	info@dahcdoti.gov.np
६	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र, अछाम	श्री दिपक राज पन्त	०९७-६२०३५९	९८५८४२०१३५	dahcachham@gmail.com
७	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र, बाजुरा	श्री रंग बहादुर कार्की	०९७-५४११०६	९८४३०४०९४९	dahcbajura7@gmail.com
८	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र, बझाङ	श्री मिनराज पुरी	०९२-४२१०३०	९८६८५७२५३६	dahc.bajhang7@gmail.com

सामाजिक विकास कार्यालयहरु

१	सामाजिक विकास कार्यालय, कैलाली	श्री कुलराज सोती	९१५२००१४		sdo.kailali@gmail.com
२	सामाजिक विकास कार्यालय, कंचनपुर	श्री गोपाल दत्त जोशी	९८५८७८४८५७		sdo.kanchanpur@gmail.com
३	सामाजिक विकास कार्यालय, डडेल्धुरा	श्री राधाकृष्ण जोशी	९८५८७८३२३२		sdo.dadeldhura@gmail.com
४	सामाजिक विकास कार्यालय, डोटी	श्री कृष्ण वहादुर वोहरा			sdo.doti1@gmail.com
५	सामाजिक विकास कार्यालय, अछाम	श्री डम्बर बहादुर रावल		९८५११९५५२०	sdo.achham@gmail.com
६	सामाजिक विकास कार्यालय, बैतडी	श्री शंकर दत्त जोशी		९८६५९०८६४०	sdo.baitadi@gmail.com
७	सामाजिक विकास कार्यालय, दार्चुला	श्री रामचन्द्र ओझा	९३४२०४५८	९८६७२६४२७२	sdo.darchula@gmail.com
८	सामाजिक विकास कार्यालय, बझाङ	श्री प्रयागराज जोशी	९८५८४८०६२२	९८४३२००२४०	sdo.bajhang@gmail.com
९	सामाजिक विकास कार्यालय, बाजुरा	श्री मिन बहादुर लामिछाने	०९७-५४१३७३	९८५८४८६७३	sdo.bajura@gmail.com

सीप विकास केन्द्रहरु

१	व्यावसायिक तथा सिप विकास तालिम केन्द्र कैलाली	श्री भुवनराज पन्त	०९१-५२११५४	९८४८७८३०८७	vsdtckailali@gmail.com
२	व्यावसायिक तथा सिप विकास तालिम केन्द्र कंचनपुर	श्री तर्क राज बिष्ट	०९९-५२२१३७	९८४८६२५९०६	vsdtckanchanpur7@gmail.com

परिषदहरु

१	प्रदेश युवा परिषद, धनगढी, कैलाली	श्री युवराज कुँवर (उपाध्यक्ष)		९८५८४२१६३८	pycsudurpashim@gmail.com
---	----------------------------------	-------------------------------	--	------------	--------------------------

२	प्रदेश खेलकुद परिषद, धनगढी, कैलाली	श्री दिपक सिंह (सदस्य सचिव)	९८५८४२५१३६	sudurpaschimpsc@gmail.com
३	सुदूरपश्चिम प्रज्ञा प्रतिष्ठान, धनगढी, कैलाली	श्री टी.एन जोशी (उपकुलपति)	९८६५८००६२५	sudurpaschimpragya@gmail.com

५ उजुरी, निवेदन उपर निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी

- कुनै सूचना प्राप्त गर्न चाहने नेपाली नागरिकले त्यस्तो सूचना प्राप्त गर्नुपर्ने कारण खुलाई सूचना अधिकारी समक्ष निवेदन दिनुपर्नेछ ।
- सूचना अधिकारीले निवेदन प्राप्त भएको मितिले १५ दिनभित्र निवेदकलाई सूचना उपलब्ध गराउनुपर्नेछ ।
- सूचना उपलब्ध गराउन नसकिने भएमा सूचना अधिकारीले सोको कारण सहितको जानकारी तुरुन्त निवेदकलाई गराउनुपर्नेछ ।
- नागरिकले माग गरेको सूचना १५ दिनभित्र पनि सूचना अधिकारीले उपलब्ध नगराए सूचना अधिकारी विरुद्ध उजुरी गर्न कार्यालय प्रमुख समक्ष जानुपर्नेछ । कार्यालय प्रमुख समक्ष उजुरी परेको ७ दिनभित्र कार्यालय प्रमुखले सूचना अधिकारी मार्फत वा आफै नागरिकलाई सूचना उपलब्ध गराउनुपर्छ । ७ दिनभित्र कार्यालय प्रमुखले पनि नागरिकलाई सूचना उपलब्ध नगराए नागरिकले त्यसको ३५ दिनभित्र सूचना अधिकारी र कार्यालय प्रमुख विरुद्ध राष्ट्रिय सूचना आयोगमा पुनरावेदन गर्न सक्नेछ ।

६ निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी

महाशाखा/शाखा प्रमुखबाट भएको निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी:- प्रदेश सचिव

• ७ सामाजिक विकास मन्त्रालय कैलालीको खर्च विवरण :

आ.व. २०८०/०८१ को चैत्र मसान्तसम्मको वित्तीय प्रगति विवरण_ : (रु हजारमा)

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को विनियोजन र खर्चको अवस्था												
आर्थिक वर्ष २०८१/८२					श्रावण महिना देखि माघ मसान्त सम्मको खर्च				(रु. हजारमा)			
बजेट उपशीर्षक	बजेट				खर्च				खर्च प्रतिशत			
	चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा	चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा	चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा
कुल जम्मा	४,०५,१४,२१	२,९०,३७,३४	०	६,९५,५१,५५	१,१३,७२,०८	७,४३,४४	०	१,२१,१५,५२	२८.०७	२.५६	०	१७.४२

सम्पादन गरेको कामको विवरण

स्वास्थ्य तर्फ

क्र. सं.	कार्यक्रम	प्रगति
१	प्रदेशभिन्नका सबै सरकारी अस्पतालहरूमा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी रक्त संचार सेवा केन्द्र, धनगढी, कैलालीसँगको सहकार्यमा निःशुल्क रक्त संचार सेवा।	माघ सम्म कुल ४३५ प्रिन्ट रगत निःशुल्क उपलब्ध गराईएको
२	आर्थिक विपन्नहरूलाई निर्देशिका बमोजिम औषधि उपचार सहायता	१०४ जना
३	सेती प्रादेशिक अस्पतालमा क्यान्सर स्क्रिनिंग सेवा	१०० जना
४	प्रदेश मातहतका स्वास्थ्य संस्थाबाट स्वस्थ जीवन र पूर्वकर्म/पन्चकर्म सेवा संचालन	२३,०५७ जना
५	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र मार्फत स्वास्थ्यसम्बन्धी विभिन्न विषयमा तालिम	१८८ जना स्वास्थ्यकर्मी
६	अपाङ्गता शीघ्र पहिचान परामर्श एवम् प्रेषण सेवा	३५ जनालाई व्हील चेयर प्रदान
७	लक्ष्मीनारायण क्षयरोग प्रेषण केन्द्रलाई अनुदान प्रदान	५७ लाख ५० हजार

स्वास्थ्य तर्फ

क्र. सं.	कार्यक्रम	प्रगति
१६	थारू जाति लक्षित सिकेलसेल एनिमिया र थालेसेमिया रोग परीक्षण कार्यक्रम	कैलालीमा ८४४ जना र कंचनपुरमा ३५५३ जनालाई रोग परीक्षण गरिएको
१७	स्वास्थ्य निर्देशनालय मार्फत AI प्रविधिद्वारा क्षयरोगका बिरामीहरूको चेकजाँच/परीक्षण	पुनर्वास न.पा. कंचनपुर, भजनी न.पा. कैलाली, गोदावरी न.पा., कैलाली र परशुराम न.पा. डडेल्धुरामा जम्मा १५०० जनाको परीक्षण गरिएकोमा १४ जनामा क्षयरोग पुष्टि भएको
१८	Auto-Immunity Clia मेसिन खरिद	बोलपत्र आव्हान भई मुल्यांकनको चरणमा भएको
१९	HIV परीक्षण कार्यक्रम	२८१ जना नयाँ संक्रमित (१ लाख जनामा परीक्षण गर्दा) फेला परेको
२०	महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविका स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम	६००० जना
२१	सामुदायिक विद्यालयका महिला शिक्षिका स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम	९८४ जना

स्वास्थ्य तर्फ

क्र. सं.	कार्यक्रम	प्रगति
८	महाकाली र टिकापुर अस्पतालबाट CT स्क्यान मेसिन खरिद	टेण्डर मूल्यांकन र आशयको सूचना दिईएको
९	टिकापुर अस्पतालबाट प्रयोगशाला तर्फका औजार उपकरण र Modular OT सामग्रीको खरिद	टेण्डर मूल्यांकन र आशयको सूचना दिईएको
१०	आ.व. २०८०/८१ को प्रदेश तर्फको एकीकृत वार्षिक समिक्षा गोष्ठी	सम्पन्न भएको
११	स्वास्थ्य निर्देशनालय स्वास्थ्य संस्थामा RDQA (Routine Data Quality Assessment) कार्यक्रम	१० वटा स्वास्थ्य संस्थामा सम्पन्न भएको
१२	प्रादेशिक स्तरमा HPV खोप अभियान सञ्चालन	१,४३,३७० बालबालिकाले खोप प्राप्त गरी लक्षित जनसंख्या अनुरूप ९५% प्रगति भएको
१३	Cesarean section प्रक्रियाबाट उच्च प्रसुति हुने अस्पतालहरूलाई लक्षित गरी robson's classification कार्यक्रम	नवजीवन अस्पतालमा robson's classification को अभिमुखीकरण सम्पन्न भएको
१४	बयलपाटा अस्पतालका लागि औषधि खरिद	टेण्डर आव्हान भएको
१५	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति केन्द्रबाट विभिन्नसामग्री खरिद	टेण्डर आव्हान

चालू आ. व. मा प्रादेशिक अस्पतालहरूबाट एकल महिला, सत्तरी वर्ष भन्दा माथिका जेष्ठ नागरिक र “क” वर्गको अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको निःशुल्क उपचार विवरण (माघ मसान्तसम्म)

क्र. सं.	अस्पतालको नाम	एकल महिला	७० वर्ष भन्दा माथिका जेष्ठ नागरिक	“क” वर्गको अपाङ्गता भएका	जम्मा खर्च	कैफियत
१	सेती प्रादेशिक अस्पताल	२९६	१६०२	१७२	३३,८३,११७	
२	महाकाली प्रादेशिक अस्पताल	८९	४०८	६	८,९४,६००	
३	टिकापुर प्रादेशिक अस्पताल	२	७१९	८	२३,९३,७९३	
जम्मा		३८७	२७२९	१८६	६६,७१,५१०	

शिक्षा तर्फ

क्र. सं.	कार्यक्रम	प्रगति
१	MBBS छात्रवृत्ति	खुल्ला ५ जना र समावेशी ४ जना गरी ९ जना छनौट भएको
२	शिक्षा तालिम केन्द्रबाट शिक्षकलाई तालिम	७६ जना
३	बादी समुदायका छात्र छात्राहरूलाई छात्रवृत्ति	५११ जना (कैलालीको गत आ.व.मा दिईएको)
४	औद्योगिक प्रशिक्षार्थीका लागि २४ महिने तालिम	२०० जनालाई विभिन्न १० वटा शिक्षालय/विद्यालयहरूबाट प्रशिक्षण शुरू भएको।
५	शिक्षा विकास निर्देशनालयबाट सार्वजनिक खरिद तालिम	३६ जनाले तालिम प्राप्त गरेका
६	दिवाखाजा कार्यक्रम	३ वटा स्थानीय तह (डिलासैनी, पुर्विचौकी र बेलौरी) छनौट
७	प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा र तालिम सम्बन्धी शिक्षालयका प्रिन्सिपल, प्रशिक्षक, स्थानीय तहका शिक्षा अधिकृत लगायतलाई तालिम	१०६ जनाले तालिम प्राप्त गरेका
८	पूर्व सिकाईको मान्यता विधिबाट सिप परीक्षण	५५४ जनाको आवेदन संकलन भएको
९	सुदुरपश्चिम विश्वविद्यालयसँगको साझेदारीमा स्वयंसेवा तथा इन्टरनसिप कार्यक्रम	सम्झौता भएको

सामाजिक विकास तर्फ

क्र. स.	कार्यक्रम	प्रगति
१	रेडियो नेपाल प्रादेशिक कार्यलयसँगको सहकार्यमा बाल सम्वाद तथा नीति सञ्चार कार्यक्रम	साप्ताहिक रूपमा (७ हप्ता प्रसारण भएको)
२	विभिन्न सामाजिक संस्थाहरूसँगको सहकार्यमा कार्यक्रम सञ्चालन	सूचना प्रकाशन गरी प्रस्ताव प्राप्त भई मूल्यांकनको चरणमा रहेको
३	लैंगिक हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान	सञ्चालन भएको
४	बहिरा महासंघसँगको सहकार्यमा नेपाली सांकेतिक भाषा दोभासे तालिम	१५ जनाले तालिम लिई रहेका
५	जिल्लाका OCMC, सेफ हाउस, महिला सेललाई तथ्याङ्क व्यवस्थापन सम्बन्धी अभिमुखिकरण	अछाम, बाजुरा, डोटी, डडेल्धुरा, बैतडीर दार्चुलामासम्पन्न

श्रम रोजगार तर्फ

क्र. स.	कार्यक्रम	प्रगति
१	विभिन्न सिप विकास तालिमहरू	३ महिने र ६ महिने तालिममा ६८६ जना तालिम लिईरहेको
२	वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका उद्धम संचालन गरिरहेका उत्कृष्ट उद्धमी सम्मान कार्यक्रम	आवेदन पेश गर्न सूचना प्रकाशन भएको

खेलकुद तर्फ

क्र. स.	कार्यक्रम	प्रगति
१	१० औं राष्ट्रिय खेलकुद प्रतियोगिताका लागि प्रदेश स्तरीय खेल सम्पन्न	७८५ जना छनौट भएको
२	निता स्मृति उशु राष्ट्रिय कप प्रतियोगिता	सम्पन्न भएको

भौतिक तथा निर्माण कार्यक्रमको प्रगति अवस्था

क्र. सं.	योजनाको नाम	भौतिक प्रगति प्रतिशत	कैफियत
१	डोटी बहुमुखी क्याम्पस भवन निर्माण	१००	भुक्तानी दिन बाँकी
२	डोटी बहुमुखी क्याम्पसको प्रशासनिक भवन	१००	भुक्तानी दिन बाँकी
३	महेन्द्रनगर कवर्ड हल निर्माण	६०	यस आ.ब. मा सम्पन्न हुने
४	टिकापुर मल्टिपर्पोज कवर्डहल	७५	यस आ.ब. मा सम्पन्न हुने
५	लम्की अस्पताल कर्मचारी आवास	६०	
६	बेलौरी होस्टेल ब्लक निर्माण	०	टेन्डर आवहान भएको
७	अमरगढी बहुप्राविधिक शिक्षालय निर्माण	८५	यस आ.ब. मा सम्पन्न हुने
८	अमरगढी बहुप्राविधिक शिक्षालय प्रशासनिक भवन निर्माण	१५	ठेकदारको कार्य सुस्तता
९	टिकापुर सरुवा रोग अस्पताल भवन निर्माण	१००	भुक्तानी दिन बाँकी
१०	टिकापुर अस्पताल कर्मचारी आवास निर्माण	१००	भुक्तानी दिन बाँकी

मिति २०८१ साल माघ मसान्तसम्म तर्जुमा भई कार्यान्वयनमा रहेका ऐन,नियम,कार्यविधि, निर्देशिका र मिति २०८१ साल माघसम्म तर्जुमा भई कार्यान्वयनमा रहेका ऐन,नियम,कार्यविधि, निर्देशिका र मापदण्डको विवरण

१) नीति:

प्रदेश स्वास्थ्य नीति २०७८ – प्रदेश सरकार मन्त्रिपरिषद्बाट स्वीकृत भएको (२०७८ फागुनमा)

२) ऐन:

क. पारित भएका:

क्र.सं	ऐनको नाम	पारित भएको साल	नयाँ तर्जुमा/ संशोधन	कैफियत
१.	सुदूरपश्चिम आयुर्वेद प्रतिष्ठान ऐन, २०७६	२०७६	नयाँ तर्जुमा	
२.	सुदूरपश्चिम प्रज्ञा प्रतिष्ठान ऐन, २०७६	२०७७	नयाँ तर्जुमा	
३.	सुदूरपश्चिम प्रदेश खेलकूद ऐन, २०७६	२०७७	नयाँ तर्जुमा	
४.	प्रदेश जनस्वास्थ्य ऐन, २०७६	२०७७	नयाँ तर्जुमा	
५.	प्रदेश बालबालिका ऐन, २०७६	२०७७	नयाँ तर्जुमा	
६.	दलित सशक्तिकरण ऐन, २०७८	२०७८	नयाँ तर्जुमा	

३) नियम:

क्र.सं	नियमको नाम	पारित भएको साल	नयाँ तर्जुमा/संशोधन	कैफियत
१.	सुदूरपश्चिम प्रदेश खेलकूद नियमावली, २०७७	२०७७	नयाँ तर्जुमा	
२.	सुदूरपश्चिम प्रदेश खेलकूद(पहिलो संशोधन)नियमावली, २०७८	२०७८	संशोधन	
३.	सुदूरपश्चिम प्रदेश खेलकूद(पहिलो संशोधन)नियमावली, २०७८	२०७८	संशोधन	

४) (गठन) आदेश:

क्र.सं	नियमको नाम	पारित भएको साल	पारित भएको मन्त्रपरिषद्/मन्त्रीस्तर	नयाँ तर्जुमा/संशोधन	कैफियत
१.	सुदूरपश्चिम प्रदेश अस्पताल व्यवस्थापन समिति गठन आदेश, २०७५	२०७५	मन्त्रपरिषद्बाट	नयाँ तर्जुमा	
२.	सुदूरपश्चिम प्रदेश अस्पताल व्यवस्थापन समिति(पहिलो संशोधन) गठन आदेश, २०७६	२०७६	मन्त्रपरिषद्बाट	संशोधन	
३.	सुदूरपश्चिम प्रदेश अस्पताल व्यवस्थापन समिति(दोस्रो संशोधन) गठन आदेश, २०७८	२०७८	मन्त्रपरिषद्बाट	संशोधन	
४.	सुदूरपश्चिम प्रदेश युवा परिषद्(गठन) आदेश, २०७७	२०७७	मन्त्रपरिषद्बाट	नयाँ तर्जुमा	
५.	सुदूरपश्चिम प्रदेश युवा परिषद् (पहिलो संशोधन) गठन आदेश, २०७८	२०७८	मन्त्रपरिषद्बाट	संशोधन	
६.	प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालय व्यवस्थापन समिति गठन आदेश, २०७८	२०७८	मन्त्रपरिषद्बाट	नयाँ तर्जुमा	
७.	प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालय व्यवस्थापन समिति (पहिलो संशोधन) गठन आदेश, २०७८	२०७८	मन्त्रपरिषद्बाट	संशोधन	

५) कार्यविधि/ निर्देशिका/ मापदण्ड/गठन आदेश

क्र.सं	कार्यविधि/निर्देशिका/मापदण्ड/गठन आदेशको नाम	स्वीकृत साल	स्वीकृत गर्ने	कैफियत
१.	गर्भवति र सुत्केरी अवस्थामा ज्यान जोखिममा परेका महिलालाई हवाई उद्धार गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५	२०७५	मन्त्रपरिषद्	
२.	सुदूरपश्चिम प्रदेश स्वयंसेवक परिचालन कार्यविधि, २०७६	२०७६	मन्त्रपरिषद्	
३.	व्यवसायिक सीपमूलक तालिम संचालन कार्यविधि, २०७५	२०७५	मन्त्रपरिषद्	
४.	द्वारिका देवी ठकुरी ठकुरानी महिला सशक्तिकरण कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७५	२०७५	मन्त्रपरिषद्	
५.	अनुदान तथा सहायता रकम निकासी एवं संचालन कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७६	२०७६	मन्त्रपरिषद्	
६.	अपांगता समावेशीकरण समन्वय समितिको कार्यविधि, २०७६	२०७६	मन्त्रालय	
७.	स्थानीय तहमा आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र निर्माण तथा सेवा संचालन कार्यविधि, २०७५	२०७५	मन्त्रालय	
८.	स्वास्थ्य संस्था भवन निर्माण कार्यविधि, २०७५	२०७५	मन्त्रालय	
९.	सार्वजनिक तथा सामुदायिक पुस्तकालय अनुदान कार्यविधि, २०७६	२०७६	मन्त्रालय	
१०	एकिकृत छात्रवृत्ति व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७६	२०७६	मन्त्रपरिषद्	
११	आर्थिक रूपले विपन्न नागरिक औषधि उपचार सहायता निर्देशिका, २०७६	२०७६	मन्त्रपरिषद्	
१२	महिला सशक्तिकरण कार्यक्रम संचालन निर्देशिका, २०७६	२०७६	मन्त्रालय	

१३	अस्पताल सेवा सुदृढीकरण निर्देशिका, २०७६	२०७६	मन्त्रालय
१४	स्वास्थ्य तालिम तथा कार्यक्रम संचालन निर्देशिका, २०७६	२०७६	मन्त्रालय
१५	क्षयरोग, उपचार, प्रेषण व्यवस्थापन तथा अनुसन्धान केन्द्र स्थापना तथा संचालन मापदण्ड सम्बन्धी निर्देशिका, २०७६	२०७६	मन्त्रालय
१६	आर्थिक रूपले विपन्न नागरिक औषधि उपचार आर्थिक सहायता निर्देशिका, २०७६	२०७६	मन्त्रिपरिषद्
१७	द्रुत प्रतिकार्य टोली (RRT) गठन तथा संचालन निर्देशिका (आ.वं २०७५/७६)		मन्त्रालय
१८	सेवा करारमा स्वास्थ्यकर्मी व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, २०७६	२०७६	मन्त्रालय
१९	विस्तारित स्वास्थ्य सेवा संचालन तथा अनुगमन सम्बन्धी मापदण्ड, २०७६	२०७६	मन्त्रालय
२०	सुदूरपश्चिम प्रदेशको अस्पताल व्यवस्थापन समिति गठन आदेश, २०७५	२०७५	मन्त्रिपरिषद्
२१	विशेषज्ञ चिकित्सकको प्रोत्साहन भत्ता सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६	२०७६	मन्त्रालय
२२	इन्जिनियर करार सेवा व्यवस्थापन गर्ने सम्बन्धी मापदण्ड, २०७६	२०७६	मन्त्रालय
२३	संस्कृति तथा महोत्सवको प्रबर्धन र मन्त्रालय संरक्षणका लागि अनुदान सम्बन्धी मापदण्ड, २०७६	२०७६	मन्त्रालय
२४	समाजकल्याणका क्षेत्रमा काम गर्ने संघसंस्थालाई दिने अनुदान सम्बन्धी मापदण्ड, २०७६	२०७६	मन्त्रालय
२५	अपांगता प्रादेशिक निर्देशन समिति गठन कार्यविधि, २०७६	२०७६	मन्त्रिपरिषद्
२६	आर्थिक रूपले विपन्न औषधि उपचार आर्थिक सहायता (पहिलो संशोधन) निर्देशिका, २०७७	२०७७	मन्त्रिपरिषद्
२७	आइसोलेशन व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७७	२०७७	मन्त्रालय
२८	अल्पकालिन सेवा संचालन कार्यविधि, २०७७		मन्त्रालय
२९	संस्कृति संरक्षणका लागि अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७	२०७७	मन्त्रालय
३०	शोध तथा अनुसन्धान व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७७	२०७७	मन्त्रालय
३१	स्वास्थ्य संस्था भवन निर्माण कार्यविधि, २०७७	२०७७	मन्त्रालय
३२	गर्भवती सुकेरी महिला र ज्यान जोखिममा परेका विरामीलाई हवाई उध्दार गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७	२०७७	मन्त्रिपरिषद्
३३	करार सेवामा चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मी व्यवस्थापन मापदण्ड, २०७७	२०७७	मन्त्रालय
३४	महिला सशक्तिकरण कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७७	२०७७	मन्त्रालय
३५	दलित सशक्तिकरण कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७७	२०७७	मन्त्रालय
३६	प्रदेश उच्च शिक्षा अध्ययन कार्यदलको (पहिलो संशोधन) गठन र कार्यविवरण, २०७८	२०७८	मन्त्रिपरिषद्
३७	अपांगता भएका बालबालिकाहरू पहिचान र उपचार कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७८	२०७८	मन्त्रालय
३८	महिला सशक्तिकरण कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७८	२०७८	मन्त्रालय
३९	स्थानीय तहसँगको साझेदारीमा स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७८	२०७८	मन्त्रालय
४०	प्रदेश युवा प्रतिभा सम्मान कार्यविधि, २०७८	२०७८	मन्त्रालय
४१	सानै छु बढ्न देउ बाल विवाह होइन पढ्न देउ कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७८	२०७८	मन्त्रालय
४२	प्रदेश महिला उद्यमी पुरस्कार छनौट कार्यविधि, २०७८	२०७८	मन्त्रालय
४३	समाज कल्याणका क्षेत्रमा काम गर्ने संघसंस्थालाई दिईने अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८	२०७८	मन्त्रालय
४४	प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालय व्यवस्थापन समिति गठन आदेश, २०७८	२०७८	मन्त्रिपरिषद्बाट
४५	संस्कृति संरक्षणका लागि अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८	२०७८	मन्त्रिस्तर
४६	बाजा संरक्षणका लागि अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८	२०७८	मन्त्रिस्तर
४७	युवा महोत्सव संचालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८	२०७८	मन्त्रिस्तर
४८	श्रष्टा सम्मान तथा पुरस्कार कार्यविधि, २०७८	२०७८	मन्त्रिस्तर
४९	सुदूरपश्चिम प्रदेश खेलकुद प्रतियोगिता संचालन निर्देशिका, २०७९	२०७९	मन्त्रिस्तर
५०	उत्कृष्ट उद्यमी सम्मान कार्यविधि, २०७९	२०७९	मन्त्रिस्तर
५१	लक्षित वर्गको लागि सीपमूलक तालिम सञ्चालन तथा औजार उपकरण(वस्तुगत सहायता) हस्तान्तरण कार्यविधि, २०७९	२०७९	मन्त्रिस्तर

५२.	श्रष्टा सम्मान तथा पुरस्कार कार्यविधि, २०८०	२०८०	मन्त्रिस्तर	
५३.	निजामती कर्मचारी आवासीय विद्यालय (व्यवस्थाप तथा सञ्चालन) कार्यविधि, २०८०	२०८०	मन्त्रिपरिषद्बाट	
५४.	राष्ट्रिय व्यवसायिक योग्यता प्रणाली कार्यान्वयन कार्यविधि, २०८०	२०८०	मन्त्रिस्तरबाट	
५५.	सुदूरपश्चिम प्रदेश स्वास्थ्य उपचार आर्थिक सुविधा सम्बन्धी कार्यविधि, २०८०	२०८०	मन्त्रिपरिषद्बाट	
५६.	सुदूरपश्चिम प्रदेश लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक परीक्षण कार्यविधि, २०८०	२०८०	मन्त्रिपरिषद्बाट	
५७.	सहयोगापक्षी सडक मानवमुक्त क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थालाई दिइने अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०८०	२०८०	मन्त्रिस्तरबाट	
५८.	विद्यालय दिवाखाजा कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०८०	२०८०	मन्त्रिस्तरबाट	
५९.	सुदूरपश्चिम प्रदेश महिला उद्यमी पुरस्कार छनौट कार्यविधि, २०८०	२०८०	मन्त्रिस्तरबाट	

६) निर्माण प्रकृत्यामा रहेका नीति, कानून तथा योजनाहरू (मिति २०८१ साल माघ ३० गतेसम्म)

(क) नीति/रणनीति तथा योजनाहरू:

क्र.सं.	नीति/रणनीति तथा योजनाको नाम	हालको अवस्था	स्वीकृत/पारित गर्ने निकाय
१.	बालबालिका सम्बन्धी नीति, २०८१	मन्त्रालयले तयार गरेको प्रारम्भिक मस्यौदाउपर सरोकारवालासँग विभिन्न चरणमा छलफल तथा सुझाव संकलन कार्यक्रम सम्पन्न भई प्राप्त सुझावका आधारमा मस्यौदा परिमार्जन गर्ने कार्य भइरहेको ।	मन्त्रिपरिषद्
२.	सुदूरपश्चिम प्रदेशको दश वर्षे प्रादेशिक शिक्षाको योजना	प्रारम्भिक मस्यौदामाथि सुझाव संकलन कार्य भइरहेको	मन्त्रिपरिषद्
३.	सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी रणनीतिक योजना (आ.वं २०८१/८२-२०८७/८८)	माननीय मन्त्रिस्तरिय निर्णयबाट गठित कार्यदलबाट तयार भएको प्रारम्भिक मस्यौदा राय परामर्शका लागि आर्थिक र कानून मन्त्रालयमा पठाउने गरी टिप्पणी उठान भएको ।	मन्त्रिपरिषद्
४.	प्रदेश श्रम तथा रोजगार नीति	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ILO को सहयोगमा मस्यौदा तयार भएको, ➤ जिल्ला र प्रदेशस्तरमा समेत सरोकारवालाहरूसँग छलफल भई सुझाव संकलन भएको, ➤ प्राप्त सुझावका आधारमा मस्यौदालाई परिमार्जन गरी राय परामर्शका लागि पठाउने तयारी भइरहेको । 	मन्त्रिपरिषद्

(ख) विधेयकहरू:

क्र.सं.	विधेयकको नाम	हालको अवस्था	स्वीकृत/पारित गर्ने निकाय
१.	सुदूरपश्चिम प्रज्ञा प्रतिष्ठान ऐन, २०७६ लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक	सुदूरपश्चिम प्रदेश सभाबाट पारित भइसकेको	प्रदेश सभा
२.	टिकापुर विज्ञान तथा प्रविधि विश्वविद्यालय सम्बन्धी व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	<ul style="list-style-type: none"> ➤ प्रदेश सरकार (मन्त्रिपरिषद्) बाट सैद्धान्तिक स्वीकृत प्राप्त भएको । ➤ आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय र आर्थिक मामिला मन्त्रालयबाट राय परामर्श प्राप्त भई प्रदेश सभामा पेश गर्ने स्वीकृतिका लागि मन्त्रिपरिषद्मा पठाउने तयारीमा रहेको । 	प्रदेश सभा

३.	बडघर र भलमन्सा प्रणाली संरक्षण तथा विकास सम्बन्धी विधेयक	➤ विधेयक निर्माणको प्रदेश सरकार मन्त्रपरिषद्बाट सैद्धान्तिक स्वीकृति प्राप्त भई विधेयक मस्यौदा निर्माणको कार्य भइरहेको ।	प्रदेश सभा
४.	दलित सशक्तिकरण ऐन, २०७८ लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक	➤ राय परामर्शका लागि आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय र आर्थिक मामिला मन्त्रालयमा पठाइएको ।	प्रदेश सभा
५.	सुदूरपश्चिम प्रदेश स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	➤ प्रदेश सरकार (मन्त्रपरिषद्) बाट मिति २०७८।११।२९ मा विधेयक निर्माणका लागि सैद्धान्तिक स्वीकृति प्राप्त भएको। ➤ विधेयक मस्यौदा तयार आर्थिक र कानून मन्त्रालयबाट राय सहमति समेत प्राप्त भईसकेको।	प्रदेश सभा

(ग) **नियमावलीहरु:**

क्र.सं.	नीति/रणनीति तथा योजनाको नाम	हालको अवस्था	स्वीकृत/पारित गर्ने निकाय
१.	सुदूरपश्चिम प्रदेश जनस्वास्थ्य सेवा नियमावली	नियमावलीको प्रारम्भिक मस्यौदा निर्माणको कार्य भइरहेको।	मन्त्रपरिषद्
५.	प्रदेश बालबालिका सम्बन्धी नियमावली	मन्त्रालयले तयार गरेको नियमावलीको प्रारम्भिक मस्यौदामाथि विभिन्न चरणमा सुझाव संकलन कार्य सम्पन्न भई राय परामर्शका लागि पठाउनका लागि मस्यौदा अन्तिम चरणमा रहेको	मन्त्रपरिषद्

(घ) **संशोधन गर्नुपर्ने ऐनहरु (कार्यान्वयनमा केही समस्या देखिएका कारण):**

१. सुदूरपश्चिम प्रदेश जनस्वास्थ्य सेवा ऐन, २०७६

(ङ) **नयाँ निर्माण गर्नुपर्ने नीति तथा कानूनहरु:**

१. बालिका विमा नीति
२. प्रदेश श्रम तथा रोजगार सम्बन्धी विधेयक
३. लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी विधेयक
४. सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी विधेयक
५. प्रदेश शिक्षा नीति

सूचना अधिकारी र प्रवक्ताको नाम र पद

<p>सूचना अधिकारी नाम: कोमल प्रसाद ओझा पद: वरिष्ठ शाखा अधिकृत सम्पर्क नं. ९८६५६२९६३१</p>

<p>प्रवक्ता नाम: गणेश बहादुर सिंह पद: निर्देशक सम्पर्क नं. ९८५८४८८०८२</p>

सामाजिक विकास मन्त्रालयको वेबसाइट: mosd.p7.gov.np

सामाजिक विकास मन्त्रालयको ईमेल ठेगानाहरु:

महाशाखा/शाखाको नाम	ईमेल ठेगाना
प्रशासन तथा योजना महाशाखा	mosdkailali07@gmail.com
उच्च शिक्षा महाशाखा	mosdheeducation@gmail.com
शैक्षिक योजना तथा अनुसन्धान महाशाखा	mosdeducation077@gmail.com
युवा तथा खेलकुद महाशाखा	mosdyouthsport7@gmail.com
नीति, कानून, मापदण्ड, योजना तथा जनस्वास्थ्य महाशाखा	mosdhealthsection@gmail.com
सामाजिक विकास महाशाखा	

नोटिस बोर्ड सेवा: नभएको ।

आम्दानी, खर्च तथा आर्थिक कारोबार सम्बन्धी अघावधिक विवरण

क्र.स.	बजेट कोड	बजेट उपशीर्षक	आर्थिक वर्ष २०८१/८२				खर्च				(रु. हजारमा)			
			बजेट				खर्च प्रतिशत				खर्च प्रतिशत			
			चालु	पूँजीगत	वित्तीय	जम्मा	चालु	पूँजीगत	वित्तीय	जम्मा	चालु	पूँजीगत	वित्तीय	जम्मा
१	३५०००११	सामाजिक विकास मन्त्रालय	४०९४३०	६२३२६०	०	१०३२६९०	१५७६७९	४८२५२	०	२०५९३१	३८.५१	७.७४	१९.९४	
२	३५००१०१	शिक्षा विकास निर्देशनालय	१०००९८	६५९०२	०	१६६०००	२२६५९	२६१०	०	२५२६९	२२.६४	३.९६	१५.२२	
३	३५००१०२	सामाजिक विकास कार्यालयहरु	४२५५६७	१०७०३३	०	१४३२६००	८४७७३	७८०७	०	९२५८०	१९.९२	०.७८	६.४६	
४	३५००२०१	प्रदेश स्वास्थ्य निर्देशनालय	१०७५२४	११०००	०	११८५२४	२३७९७	०	०	२३७९७	२२.१३	०	२०.०८	
५	३५००२०२	स्वास्थ्य कार्यालयहरु	२७९८२६	१३६३४	०	२९३४६०	९८३३३	१८०३	०	१००१३६	३५.१४	१३.२२	३४.१२	
६	३५००२०३	अस्पतालहरु	११२९९०	५०१९०२	०	१६३१८२	४६६१४३	१७०२४	०	४८३१६७	५१.०६	३.४	३४.१७	
७	३५००२०६	आयुर्वेद चिकित्सालयहरु	१७९५६३	४१६७५	०	२२१२३८	७५२४०	४४०५	०	७९६४५	४३.८६	१०.५७	३७.३५	
८	३५००३०१	शिक्षा तालिम केन्द्र	२५६४२	३९५०	०	२९५९२	६१२४	०	०	६१२४	२३.८८	०	२०.७	
९	३५००४०१	व्यवसायिक तथा सौप विकास तालिम केन्द्रहरु	४९९००	११००	०	५१०००	१५५७१	१८६	०	१५७५७	३१.२	१६.९४	३०.९	
१०	३५००५०१	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र	२३८५२१	४२८५५८	०	६६७०७९	८८२७	६२१	०	९४४९	३.७	०.१४	१.४२	
११	३५००६०१	प्रदेश स्वास्थ्य तालिम केन्द्र	६१०००	९०००	०	७००००	१७४२४	८८८७	०	२६३११	२८.५६	९.८७	३७.५९	
१२	३५००७०१	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला	३६५००	१११००	०	४७६००	१०७३३	१३११	०	१२०४४	२९.४१	१.१८	८.१४	
१३	३५०१०१२	रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	०	१५५०	०	१५५०	०	०	०	०	०	०	०	
१४	३५०११२५	राष्ट्रिय परीक्षा बोर्ड(संघ शसर्त अनुदान)	३६९००	०	०	३६९००	३१८३६	०	०	३१८३६	८६.२८	०	८६.२८	
१५	३५०११२६	प्राथमिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम परिषद् (विशेष कार्यक्रम समेत)(संघ शसर्त अनुदान)	३४६६१४	३४७२०	०	३८१३३४	११२८२५	६००२	०	११८८२७	३२.५५	१७.२९	३९.६६	
१६	३५०११२७	क्षयरोग नियन्त्रण(संघ शसर्त अनुदान)	२२०६८	०	०	२२०६८	७९४९	०	०	७९४९	३६.०२	०	३६.०२	
१७	३५०११२८	एडस तथा योन रोग नियन्त्रण(संघ शसर्त अनुदान)	२१६१७	०	०	२१६१७	७५५९	०	०	७५५९	३४.९७	०	३४.९७	
१८	३५०११२९	स्वास्थ्य ब्यवस्थापन कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	४६७७०	०	०	४६७७०	९२३८	०	०	९२३८	१९.७५	०	१९.७५	
१९	३५०११३२	राष्ट्रिय स्वास्थ्य शिक्षा, सूचना तथा संचार केन्द्र(संघ शसर्त अनुदान)	६९००	०	०	६९००	२२	०	०	२२	०.३२	०	०.३२	
२०	३५०११३४	उपचारात्मक सेवा कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	३९१००	०	०	३९१००	५६३१	०	०	५६३१	१४.४	०	१४.४	
२१	३५०११३५	नासिङ तथा सामाजिक सुरक्षा सेवा कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	६६६५०	०	०	६६६५०	१५०५०	०	०	१५०५०	२२.५८	०	२२.५८	
२२	३५०११३६	आयुर्वेद सेवा कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	२८३३६	०	०	२८३३६	१६३४८	०	०	१६३४८	५६.६९	०	५६.६९	
२३	३५०११३७	परिवार कल्याण कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	४६७४३७	४१००	०	४७१५३७	१४९७६१	२७९२	०	१५२५५३	३२.०४	६८.०९	३२.३५	
२४	३५०११३९	अपाङ्गता रोकथाम तथा कुष्ठरोग नियन्त्रण कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	६२००	६५०	०	६८५०	१३५४	०	०	१३५४	२१.८४	०	१९.७७	
२५	३५०११४०	महामारा रोग नियन्त्रण कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	३५६७४	०	०	३५६७४	७७४६	०	०	७७४६	२१.७१	०	२१.७१	
२६	३५०११४१	राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	४१००	०	०	४१००	३७५	०	०	३७५	९.१६	०	९.१६	
२७	३५०११४२	स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	२९०००	०	०	२९०००	२००९५	०	०	२००९५	८९.९८	०	८९.९८	
२८	३५०११४३	विद्यालय शिक्षा क्षेत्र योजना(प्रदेश तथा स्थानीय तहका लागि)(संघ शसर्त अनुदान)	६१४४३	४५०००	०	१०६४४३	२५६७	०	०	२५६७	४.१८	०	२.४१	
२९	३५०११४४	सामाजिक विकास कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	४३५०	०	०	४३५०	०	०	०	०	०	०	०	
३०	३५०११४५	रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	१२०१	०	०	१२०१	१५४	०	०	१५४	१६.७	०	१६.७	
कुल जम्मा			४०५१४२१	२९०३७३४	०	६९५५१५५	१३८१८१३	१०१७००	०	१४८३५१४	३४.११	३.५	२९.३३	

सार्वजनिक निकायले वर्गीकरण तथा संरक्षण गरेको सूचनाको नामावली:

नभएको ।

सार्वजनिक निकायमा परेका सूचना माग सम्बन्धी निवेदन र सूचना दिइएको विषय:

माग भए अनुसारका सूचनाहरू सम्प्रेषण भई रहेको ।

सार्वजनिक निकायमा सूचनाहरू अन्यत्र प्रकाशन भएका वा हुने भए सोको विवरण:

वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यान्वयनसँग सम्बन्धित सूचनाहरू संचार माध्यमहरू मार्फत प्रकाशन र प्रसारण भैरहेको ।